

NOVEMBER 2015

Göteborgs konstmuseum

Förstudie

Innehållsförteckning

Uppdraget

Syfte
Projektorganisation och samråd
Förutsättningar
Detaljplan

Göteborgs konstmuseum

Verksamheten
Byggnaden
Mål

Kulturvärden

Historik
Varsamhet

Dispositionsskisser

Ombyggnad
Tillbyggnad
Genomförbarhet
Val av scenario
Dispositionsskisser
Kommentarer till tillbyggnadsförslag

Teknik

Geoteknik
Bergteknik
Konstruktion
Säkerhet
VVS
El/tele/data
Brandskydd
Miljö
Miljöambition

Ekonomi och genomförande

Preliminär huvudtidsplan
Entreprenadform
Investeringskostnad
Risker och osäkerheter
Projektförutsättningar

Uppdraget

Göteborgs konstmuseum

Göteborgs konstmuseum har i snart hundra år verkat i sin byggnad vid Götaplatsen. Göteborgs stads kulturförvaltning driver museet och museiebutiken, utöver detta finns andra aktörer i huset. Genom en donation 1993 finns Hasselbladstiftelsen på entréplan i huset, det finns även en restauratör som driver 2 restauranger. Byggnaden består av 7 våningsplan och utgör ett monumentalt avslut på Kungssportsavenyn. Byggnaden angränsar i norr till Götaplatsen, i väster mot gång- och bilväg, i söder mot parkeringar och grönyta och i öster mot gångstråk.

Fastigheten Göteborgs konstmuseum ägs och förvaltas av Higab AB, ett kommunalt fastighetsbolag. Det är Higabs uppgift att bevara, utveckla och förvalta Göteborgs konstmuseum.

Syfte

Higab har av Göteborgs Stads kulturförvaltning fått i uppdrag att undersöka möjligheterna för att utveckla Göteborgs konstmuseums byggnad till en modern, energieffektiv och logistiskt välfungerande konstmuseibyggnad av internationell standard.

Förstudien har under 2014-2015 tagit fram en lokalförteckning och undersökt möjligheterna för att uppnå ställda behov inom ramen för en om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum. Förstudien syftar ej till att ta fram gestaltningsförslag för byggnaden. Istället planeras genomförandet av en arkitekttävling, förutsatt att nödvändiga ledningsbeslut om fortsättning tas för projektet.

Vision och mål

Som grund till förstudien ligger kulturförvaltningens framtagna lokalbehovsanalys daterad augusti 2013. Utredningen sammanställer verksamhetens lokalbehov och krav, detta beskrivs mer detaljerat i del 2 Verksamheten. Förstudien har sedan vidareutvecklat lokalbehoven och detta har resulterat i ett lokalprogram och förslag till utbyggnadsmöjligheter genom olika volymstudier. Dessa analyser kommer sedan att vara underlag för en projekttävling.

Utifrån projektets program och omfattning har en kostnadsbedömning med nyckeltal tagits fram.

Projektorganisation och samråd

Förstudien har arbetats fram i en projektorganisation bestående av styrgrupp, projektgrupp, intern arbetsgrupp och konsultgrupp. Information och dialog om förstudiearbetet har skett med staden och samrådsgruppen.

Styrgrupp

Följande har medverkat i styrgruppen som har haft övergripande ansvar för arbetet och projektets olika delar:

Kulturförvaltningen	Björn Sandmark/Christina Persson/Anna Rosengren Kari Sternebratt/Ronny Hansson Isabella Nilsson Stefan Ziegler Stefan Lundqvist Ann-Christin Håkansson Mikael Blom Charlotte Stening/Hanna Siggelkow (föredragande)
Lokalsekretariatet Higab	

Projektgrupp

Följande representanter har ingått i projektgruppen:

Kulturförvaltningen/GKM	Isabella Nilsson Lennart Pettersson/Susanne Fägersten Sabel Daniel Landahl Kari Sternebratt/Ronny Hansson Christina Backman Rolf Karlsson/Johan Nyström Charlotte Stening Hanna Siggelkow Sarah Börjesson Peter Löwing Mattias Adolfsson
Kulturförvaltningen Hasselbladstiftelsen Lokalsekretariatet Higab	

Konsultgrupp

Arkitekt Antikvarie Konstruktion Geoteknik/berg VVS-teknik El/tele/data Brand Säkerhet Miljö Kalkyl	Wingårdhs Antiquum VBK konsulterande ingenjörer Sweco Civil WSP Sverige Sweco Systems FSD Göteborg WSP Systems Hifab CA Consult administration
--	---

Samråd

Länsstyrelsen Stadsbyggnadskontoret	Lena Emanuelsson Mattias von Geijer Björn Siesjö Sören Holmström Rune Elofsson
--	--

Verksamhetens interna arbetsgrupp

Kulturförvaltningen	Isabella Nilsson Helena Karlsson Philippa Nanfeldt Johan Sjöström Malin Borin Daniel Landahl Fredrik von Zweigbergk
---------------------	---

Förstudiearbetet har letts av Charlotte Stening och Hanna Siggelkow, projektledare Higab.

Förutsättningar

Förstudien omfattar hela museet inklusive befintliga ytor för Hasselbladstiftelsen. Lokalprogram och dispositionsförslag är baserade på att Hasselbladstiftelsen flyttar ut ur huvudbyggnaden.

Fastighetsdata

Kommun Stadsdel Fastighetsbeteckning Gatuadress Byggår Arkitekt Markareal Bruttoarea (BTA)	Göteborg Lorensberg, Kv 9 Gräfsnäs Lorensberg 9:3 Götaplatsen 5-6 1923 Arvid Bjerke och Sigfrid Ericson 5 235 m ² 9940 m ² Göteborgs konstmuseum, Hasselbladstiftelsen och restaurangytor
---	---

Antikvariska förutsättningar

Skydd i detaljplan

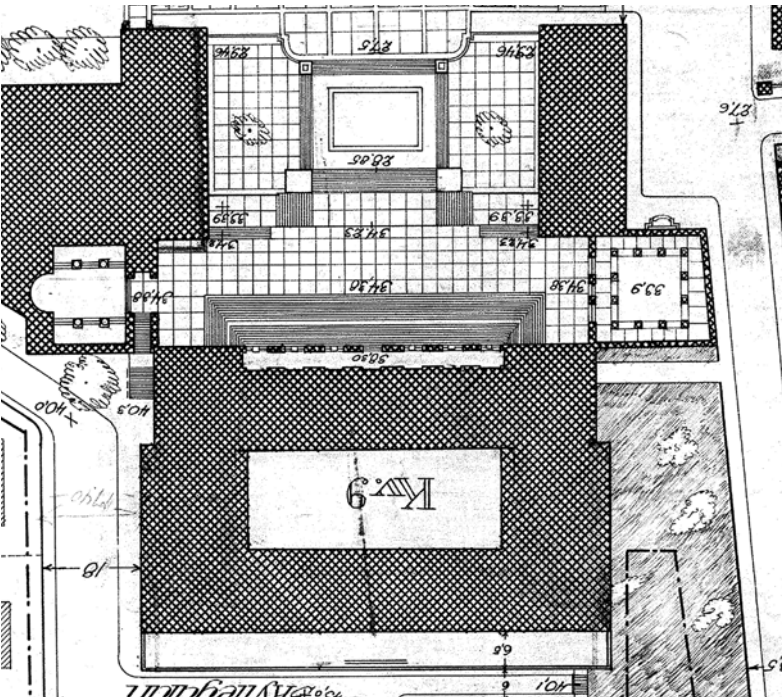
Göteborgs konstmuseum skyddas i gällande detaljplan från 1994. Skyddsbestämmelserna innebär ett rivningsförbud samt att fasad mot Götaplatsen och interiör ska bevaras. Övriga sidor av byggnaden skyddas inte i detaljplanen, men eftersom byggnaden har ett dokumenterat högt kulturhistoriskt värde är den som helhet att betrakta som särskilt värdefull enligt PBL 8:13 som innebär ett förvanskingsförbud. Även trapporna och terrasserna är försedda med bestämmelser som anger att de ska bevaras.

Byggnadsminnesförklaring

En byggnadsminnesförklaring av Göteborgs konstmuseum är under utarbetande och kommer att slutföras under 2015/2016. Byggnadsminnesförklaringen kommer att medföra skyddsföreskrifter som bland annat innebär ett starkt exteriört skydd samt skydd av interiörens planlösning och fasta inredning.

Övrigt skydd

Göteborgs konstmuseum ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården (Miljöbalken 3 kap) Göteborgs innerstad, Vasa-staden med omnejd. Det är dessutom upptaget i Göteborg Stads bevarandeprogram från år 2000.

ILLUSTRATIONSPLAN FRÅN 1921 (KARTA 1480K-II-729)

Detaljplan

Förstudiens utgångspunkt var att hålla sig inom gällande detaljplan. Tidigt i förstudien utreddes möjlig byggnadsvolym och area utifrån dagens planförutsättningar.

Stadsplan 1921

Konstmuseet byggdes åren 1919-1923. I handlingarna som tillhör stadsplanen från 1921 finns två paragrafer som berör "Kv. 9 I".

c) "att de med siffran I och violett streckning kvartersdelarna skola användas för offentliga ändamål."

1) "att byggnad inom stadsplaneområdet skall uppföras i värdig stil samt med den prydighet som tomternas belägenhet och angränsande eller närliggande byggnaders beskaffenhet påfodra."

Detaljplan 1963

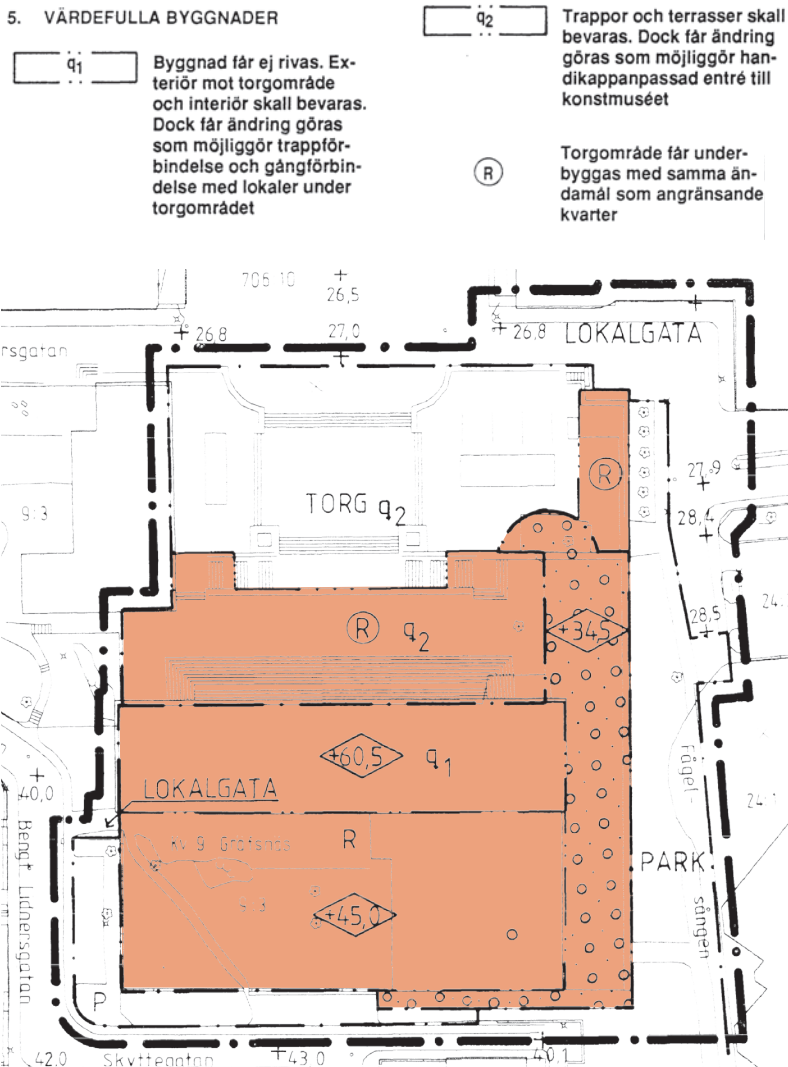
1968 byggdes Falkhallen, idag kallad Stenahallen, samt lokaler för restaurang, hörsal med mera.

STADSPANEKARTA FRÅN 1963 MED BYGGRÄTTER FÄRGADE (KARTA 1480K-II-3069)

Detaljplan 1994

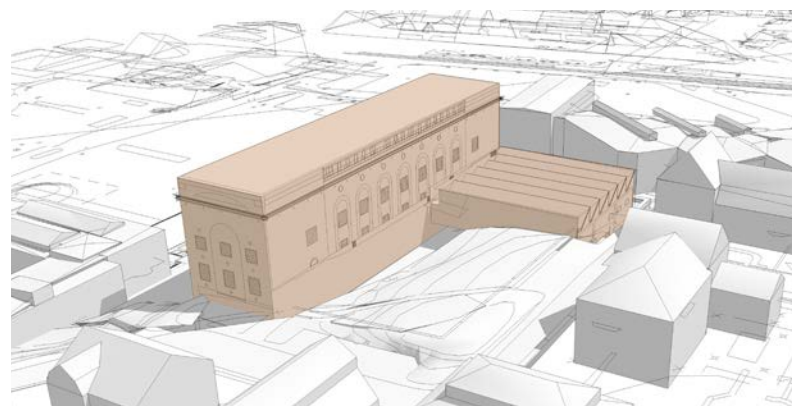
1996 byggdes den nya entrén och Hasselblad center. Detaljplanen från 1994 behåller samma bestämmelser för huvudbyggnaden och tillbyggnaden på baksidan som 1963 års stadsplan med tillägget q1 för huvudbyggnaden och q2 för terrass mot norr.

DETALJPLANEKARTA FRÅN 1994 MED BYGGRÄTTER FÄRGADE (DP 4162)

Befintlig byggnad

Illustrationen visar konstmuseets byggnadsvolymer idag med dess ursprungliga byggnad från 1923 och tillbyggnader från 1968.

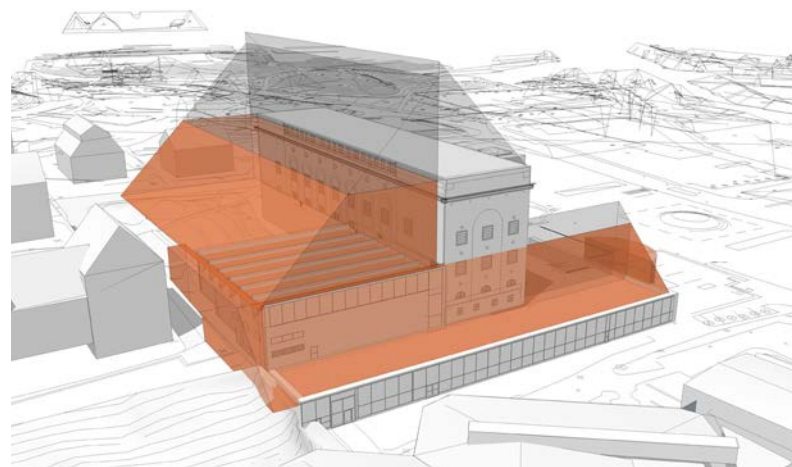

BEFINTLIG BYGGNAD, VY FRÅN SYDVÄST

Möjliga byggnadsvolymer utifrån den idag delvis gällande detaljplanen från 1994

Illustrationerna visar största möjliga byggnadsvolum utifrån planbestämmelserna i detaljplanen från 1994. Enligt detaljplanen är det i juridisk mening möjligt att tillskapa sig nya volymer inom rödfärgat område. Gråfärgade volymer bedöms som ej rimliga även om planbestämmelserna ur en strikt juridisk tolkning eventuellt kan tillåta dem.

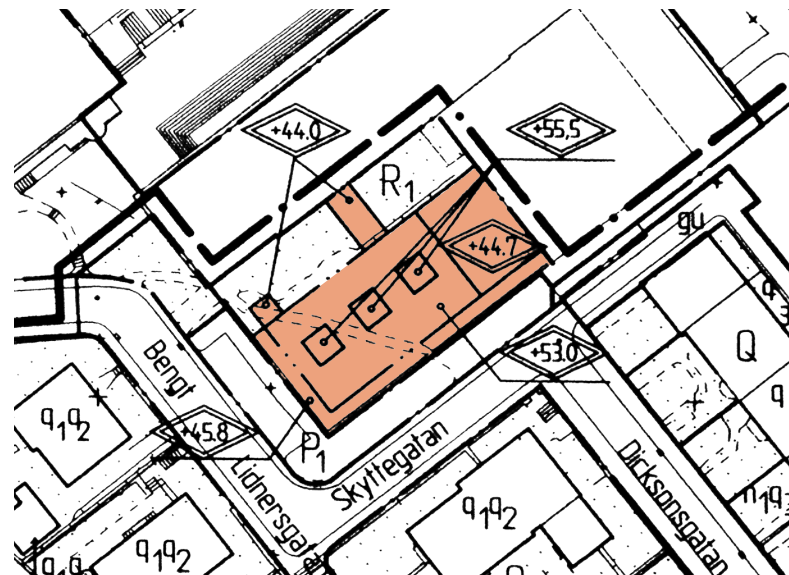
Volymerna är baserade på Boverkets rekommendationer av hur gällande planbestämmelser ska tolkas. Vid beräkning av möjlig byggnadsvolum utgår illustrationerna från en beräkningsgrundande fasad.

MÖJLIGA BYGGNADSVOLYMER UTIFRÅN DEN IDAG DELVIS GÄLLANDE DETALJPLANEN FRÅN 1994, VY FRÅN SYDOST

Detaljplan 2006

2006 antogs en ny detaljplan som delvis ersätter detaljplanen från 1994. Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år. Planen vann laga kraft 2006-10-02 och genomförandetiden gäller då till 2016-10-02.

DETALJPLANEKARTA FRÅN 2006 MED BYGGRÄTTER FÖR TILLBYGGNAD AV KONSTMUSEET FÄRGADE (DP 4864)

Möjliga byggnadsvolymer endast utifrån detaljplanen från 2006

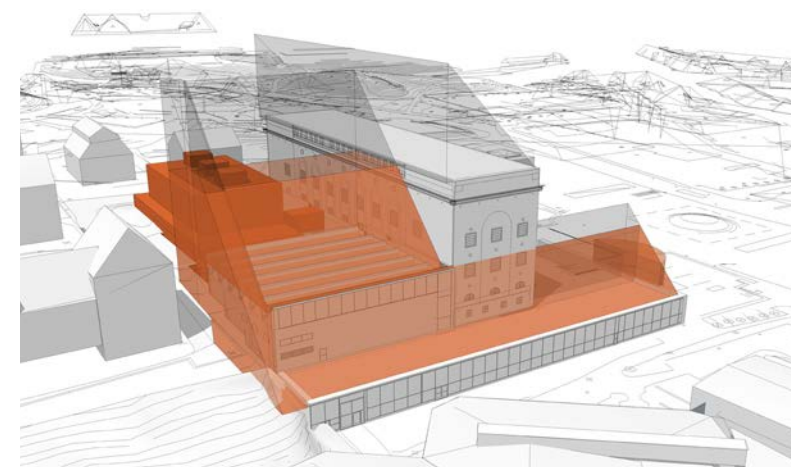
Illustrationerna visar största möjliga byggnadsvolum utifrån planbestämmelserna i detaljplanen från 2006.

MÖJLIGA BYGGNADSVOLYMER ENDAST UTIFRÅN DETALJPLANEN FRÅN 2006, VY FRÅN SYDOST

Möjliga byggnadsvolymer utifrån gällande planföresättningar

Illustrationerna visar största möjliga byggnadsvolum utifrån dagens gällande planbestämmelser baserade på detaljplanen från 2006 samt den gällande delen av detaljplanen från 1994.

MÖJLIGA BYGGNADSVOLYMER UTIFRÅN GÄLLANDE PLANFÖRESÄTTNINGAR, VY FRÅN SYDOST

Ny detaljplan

Att hålla sig inom nuvarande detaljplaner innebär att verksamhetens programindikation inte ryms och att många funktionskrav inklusive innehåll och samband, logistik och kommunikation inte kommer kunna uppnås. Att hålla sig till de gällande planerna utesluter framtida expansion.

Slutsatsen är också att en ny plan krävs för att ge möjlighet till ett arkitektoniskt helhetsgrepp som är huset och platsen värdig samt som tar höjd för andra stadsutvecklingsinitiativ inom området.

För att förstudien skulle kunna utreda Göteborgs konstmuseum möjligheter att bli ett modernt, energieffektivt och logistiskt välfungerande museum beslutade förstudiens styrgrupp (2015-03-12) att en ny detaljplan ska arbetas fram.

En detaljplaneändring påverkar projektets genomförandetid, men även ekonomi och kvalitet. En begärna om plan skickades in våren 2015 för att möjliggöra en start för planarbetet 2016. Kostnaden för en ny plan uppskattas till ca 1-2 miljoner kronor.

Göteborgs konstmuseum

Verksamheten

Göteborgs konstmuseum – situationen idag

Göteborgs konstmuseums identitet och attraktionskraft hör tätt samman med dess samling och hur den kan tillgängliggöras. Samlingen omfattar närmare 70 000 konstverk vilket efter Moderna Museet och Nationalmuseum är Sveriges största konstsamling.

Museet besöks av cirka 260 000 personer årligen varav ca 15 procent är barn och unga. Museet riktar sig till olika publikgrupper genom särskilda utställningssatsningar, visningar och program. 2014 genomförde museet drygt 1 000 lektioner, visningar och aktiviteter, däribland syntolkade visningar, bebisvisningar och visningar för personer med demenssjukdom vilket ställer stora krav på logistik, säkerhet och passande lokaler.

Varje år visas utställningar av samtida och äldre konst, nationell och internationell, som ofta egenproduceras av museet. Museet har 33 tillsvidareanställda samt ett varierande antal timanställda.

Krav på lokalfunktioner

Endast en dryg procent av samlingen kan visas på den yta som museet disponerar idag. Genom återkommande omhängningar, utställningar, katalogproduktioner, forskningsarbete, utlån, depositioner, visningar, verkstäder - workshops och annan pedagogisk verksamhet söker museet tillmötesgå de mycket höga krav och förväntningar som ställs på institutionen från en varierad publik och olika samarbetspartners.

Framtiden kräver väl anpassade och flexibla lokaler som kan rymma tillfälliga utställningar med internationella krav på klimat och säkerhet, som kan visa delar av både museets äldre, moderna och samtida samling, grafik- och skulptursamling samt även delar av den 2 000 verk stora samlingen med nordiska barnboksbilder.

Verksamheten behöver öka sina intäkter eftersom kraven på egenfinansiering är höga. Detta leder till att behovet av uthyrningsbara ytor ökar, exempelvis rymliga lokaler för pedagogisk verksamhet och event, olika stora mötesrum samt hörsal. Verksamheten har högt ställda mål kring tillgänglighet för skilda publikgrupper, detta ökar kraven på hur logistik, information, access och pedagogiska satsningar kan möjliggöras i byggnaden.

Konsthanteringsytor, verkstäder och personalutrymmen

Museets verksamhet med konsthantering ställer höga krav. Varje år förvärfas mellan 50 och 200 verk till samlingarna. Museets har depositioner om cirka 900 verk i stadens förvaltningar. Kontinuerliga

GÖTEBORGS KONSTMUSEUM FRÅN OVAN. STADSBYGGNADSKONTORET, BYGGNADSNÄMNDENS ARKIV.

omhängningar och inventeringar gör att ca 200 till 300 verk lämnar och återtas till museet under ett år. I fotoateljén dokumenteras runt 500 verk årligen. Konservatorsateljéerna hanterar årligen 600 till 700 verk genom ommontering, rengöring, registrering och konservering. Omkring 150 till 300 verk lånas varje år ut till konstinstitutioner världen över och mellan 500 till 1000 verk lånas in till skilda utställningar genom internationella samarbeten.

För konsthanteringen, med intagnings-, transitytor och ateljéer, krävs klimat- och arbetsmiljömässigt goda lokaler för att säkerställa uppdraget om att vårda, visa och bevara museets konstsamling med ett klimatsystem som uppfyller högsta klimat- och säkerhetskrav i internationell standard. Idag arbetar museets medarbetare i spridda lokaler som inte byggts som personalutrymmen vilket medför arbetsmiljöproblem. Genom att lägga personalutrymmen samlat och genom att skapa en personalentré kan en flexibel och kommunikativ arbetsplats skapas.

Entré och tillgänglighet

Huvudentrén idag är för liten för besökarantalet och logistiskt svårhanterlig. Stort behov finns av en entré, som också bör ligga utanför skalskyddet för att ge kapacitet till mångsidig användning,

som har en hög tillgänglighet, anpassat klimat, god akustik och tydliggjord logistik i hur man rör sig mellan olika rum och funktioner i byggnaden samt kan introducera besökaren till verksamheten på ett lättöverskådligt sätt. Museet ska ha fullgod säkerhet för besökare, personal och konst. I detta inryms frångänglighet, alla oavsett eventuella funktionsnedsättningar ska kunna utrymmas säkert.

Göteborgs konstmuseum - vision och önskemål

Göteborgs konstmuseums vision inryms i formuleringen: *"Göteborgs konstmuseum är ett av norra Europas främsta museer för bildkonst"*.

Verksamheten ska upplevas som aktuell och engagerande med en välkomnande och inkluderande attityd. Den ska präglas av professionalism i alla led och museet ska vara en attraktiv samarbetspartner, en del av Göteborgs näringsliv och en tillgång för besöks- och turistnäring. Museet är en del av destinationen Göteborg som drar nationella och internationella besökare till staden.

Verksamhetens mål är:

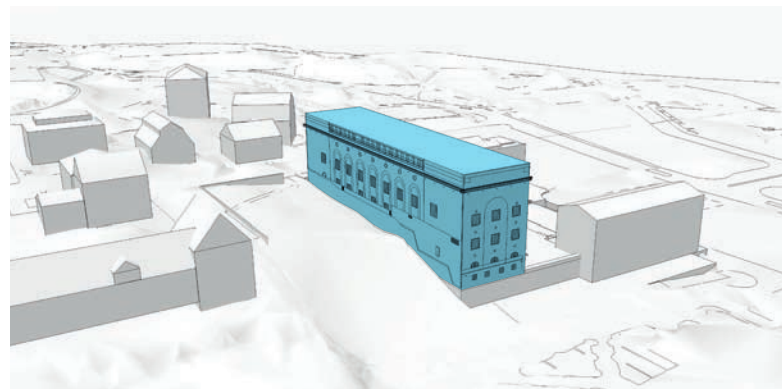
- att vara tillgängliga för en stor och bred publik med olika bakgrund, funktionsvariationer och övriga förutsättningar
- att öka besöksantalet
- att visa museets samlingar och internationella utställningar med högsta klimat- och säkerhetskrav
- att förvalta och bevara museets samlingar för att göra dem tillgängliga i framtiden
- att ha en god och säker arbetsmiljö
- internationell jämförbar standard inom museets alla lokaler för verksamhet, anställda, samarbetspartners och besökare
- att öka event-, och sponsor- och externa intäkter

Förväntat besöksantal efter en ombyggnad är ca 500 000 besökare per år och kapacitet för 1 500 besökare samtidigt. Museet är konkurren utsatt och jämförs med andra internationellt stora museer med större resurser vilket ger ökade krav från besökare och en mångfacetterad behovsbild i byggnaden. För att fortsatt hävda sig i konkurrensen och kunna öka besöksantalet behöver museet utöka och uppgradera sin service och tillgänglighet för att motsvara behov och förväntningar från besökare, konstnärer och samarbetspartners.

Byggnaden

1923 års ursprungsbyggnad

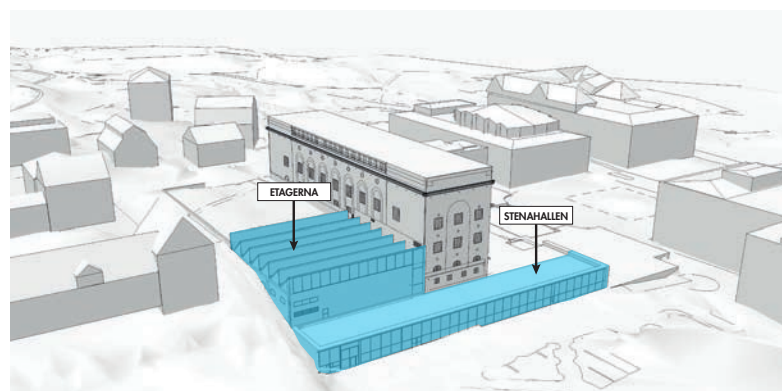
Den byggnad som uppfördes till Jubileumsutställningen skulle svara mot museets behov för "minst en mansålder framåt" skrev museichefen Axel Romdahl som fortsatte: "I verkligheten voro samlingarna och än mer tjänstemännen trångbodda redan omedelbart efter inflyttningen."

1923 ÅRS URSPRUNGSBYGGNAD

1968 års tillbyggnader

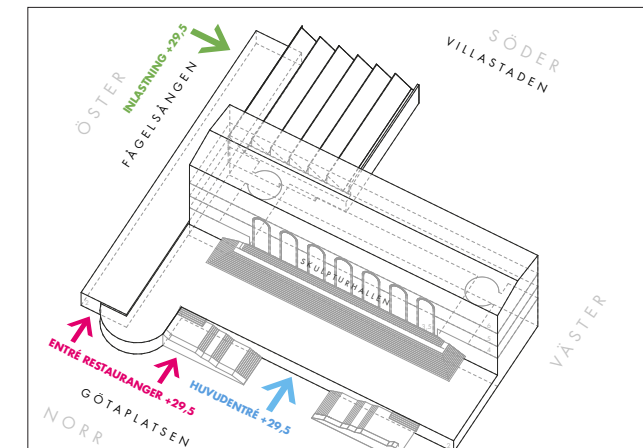
1968 års tillbyggnad hade flera syften. För det första tillfördes museet nästan tusen kvadratmeter utställningsyta, det vill säga en ökning med drygt en tredjedel. För det andra tillkom en inlastning samt verkstad och magasin. För det tredje skapades nya vägar in i huset, såväl med hiss som med trapporna vid Etagererna. Sist men inte minst togs det, i den tidens mening, högtidliga museet ned från sin pedestal. 1960-talets syn på konst och utställningar låg långt från 1920-talets, och tillbyggnaden var ett svar på behovet av en ny vardaglighet.

1968 ÅRS TILLBYGGNADER

Museets entréer idag

Den publika huvudentrén är belägen på nivå +29,5 på husets norra sida mot Götaplatsen. Härifrån når man även husets två restauranger. All inlastning till museet sker idag från Fågelsången på husets östra sida.

MUSEETS ORIENTERING OCH BEFINTLIGA ENTRÉER

Programfördelning idag

Göteborgs konstmuseum uppfyller inte dagens krav på klimat, tillgänglighet, brandsäkerhet, akustik och dagsljus. Byggnaden upplevs svårtillgänglig och svårorienterad. Flera ursprungliga utställningsrum har omvandlats till personalytor då behovet av kontorsytor ökat. Förutom en minskning av utställningsytorna medför detta tveksamma arbetsförhållanden för personalen.

Nedan illustreras den befintliga byggnaden med dess nuvarande program och organisation.

Korsande flöden

Ytor för konstantering och magasinering ligger idag utspridda i stora delar av huset. Förutom logistiska problem innebär detta även stora risker vid hantering av konstföremål. Inlastningen är otillräcklig i storlek och uppfyller inte ställda krav.

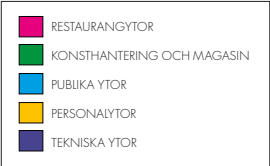
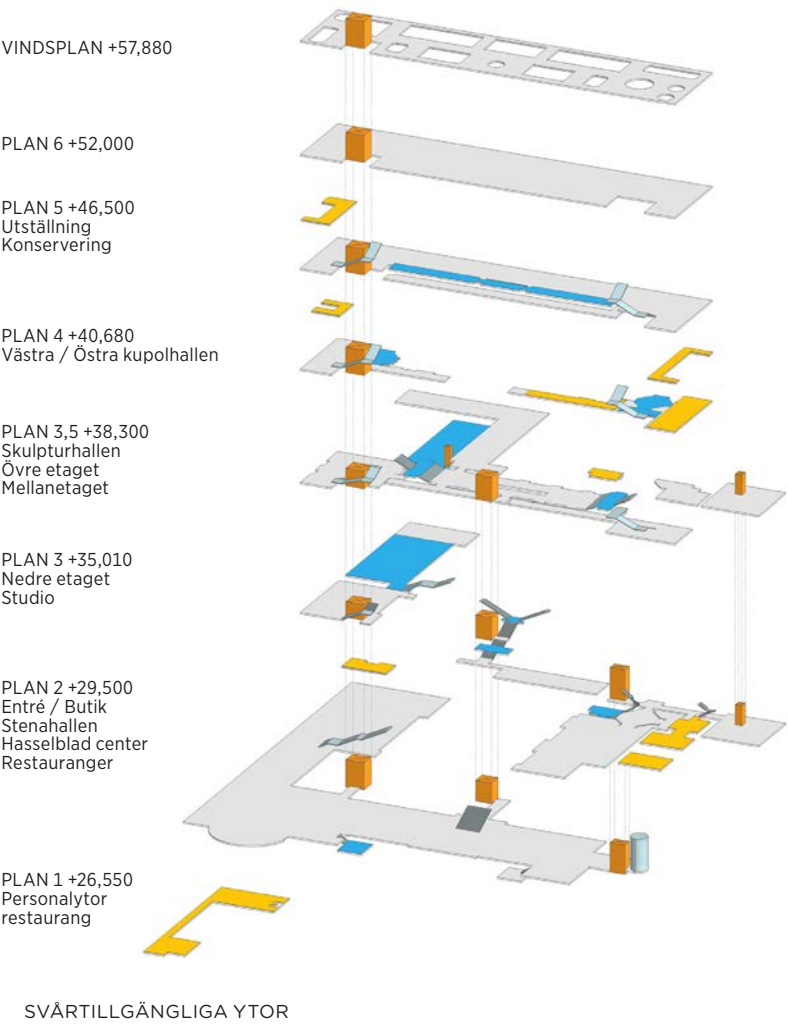
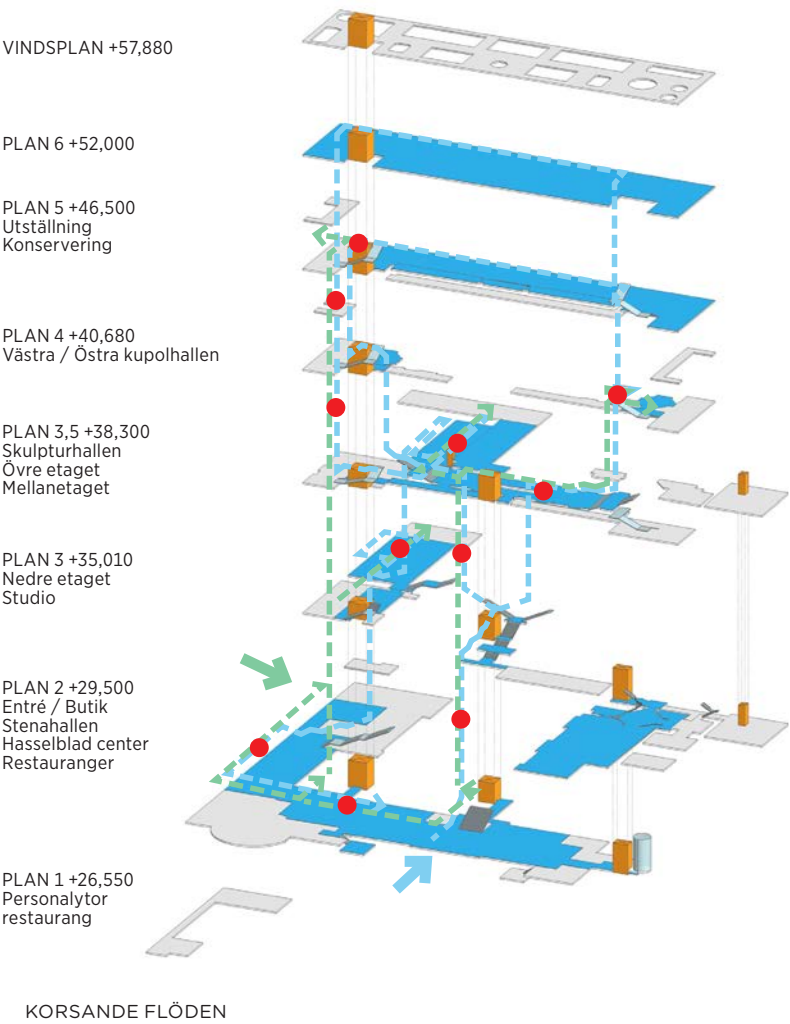
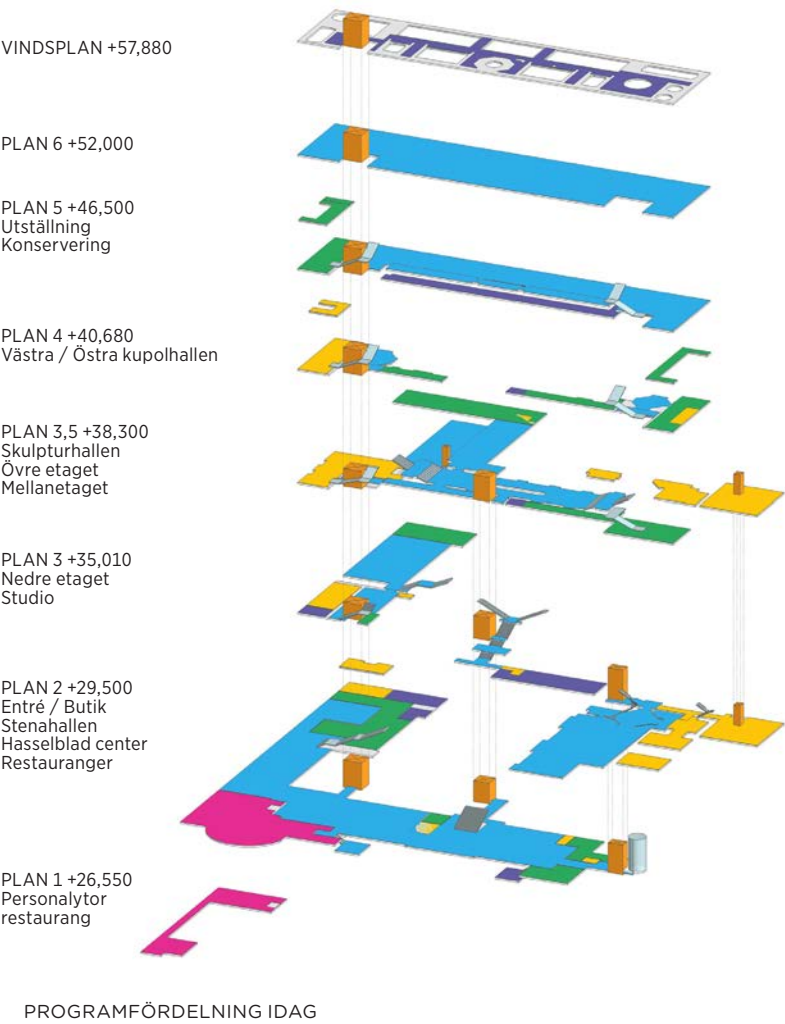
Publika serviceytor är underdimensionerade för dagens och morgondagens verksamhet. Flera utställningssalar lider av klimatproblem. Byggnaden är svårtillgänglig och de publika ytorna anses svårorienterade.

Illustration som visar hur publika flöden korsar interna flöden för konstantering och dess huvudsakliga krockpunkter.

Tillgänglighet

Både inom publika och interna ytor finns ytor som inte uppfyller dagens krav på tillgänglighet. Flera delar av utställningsytorna är svårtillgängliga. Andra ytor är idag helt otillgängliga.

Målet är att efter ombyggnad uppnå full tillgänglighet i muséet. Detta måste studeras i samråd med antikvarie, tillgänglighetskonsult med flera.

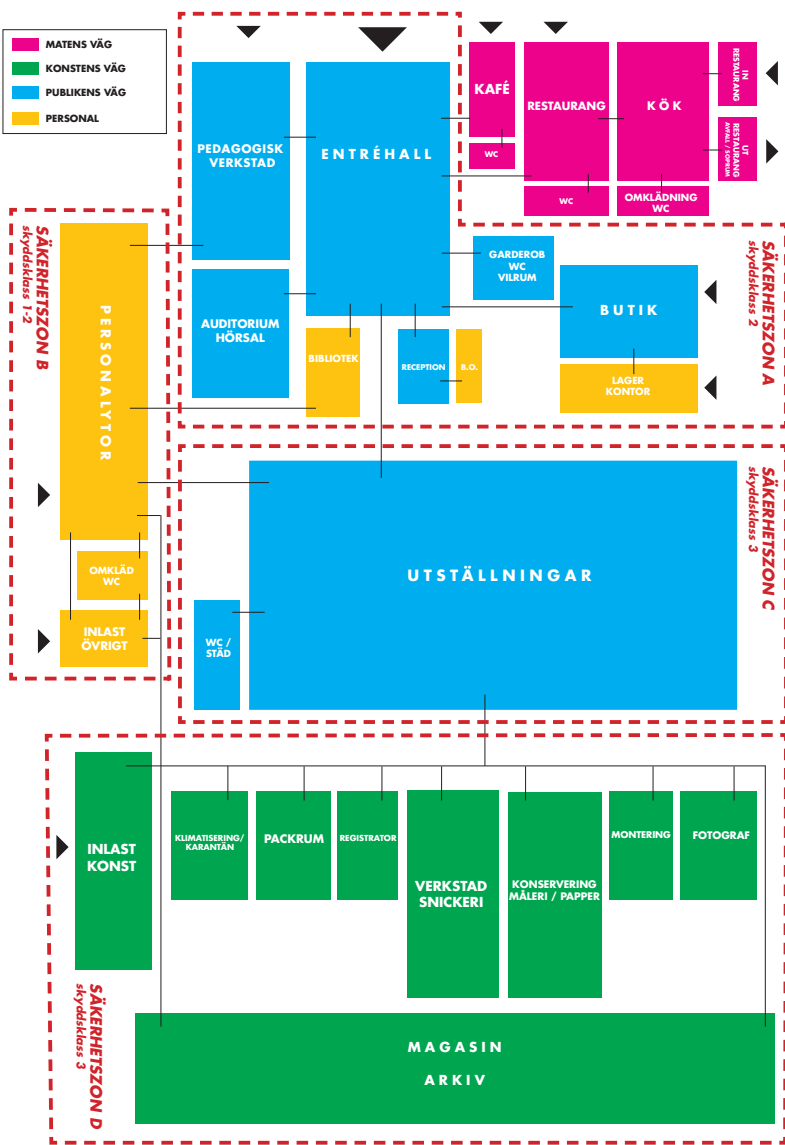
Mål

För att museet ska kunna klara sitt uppdrag att med garanterad säkerhet förvalta, bevara och visa konsten måste vissa mål uppnås.

Rumssamband

Framtagandet av lokalprogram och sambandsdiagram som svarar till museets behov grundar sig på intervjuer av museets anställda, på den lokalbehovsanalys som museet själva formulerat samt på erfarenheter från liknande museiombyggnader.

Se vidare Bilaga 1 - Arkitektur.

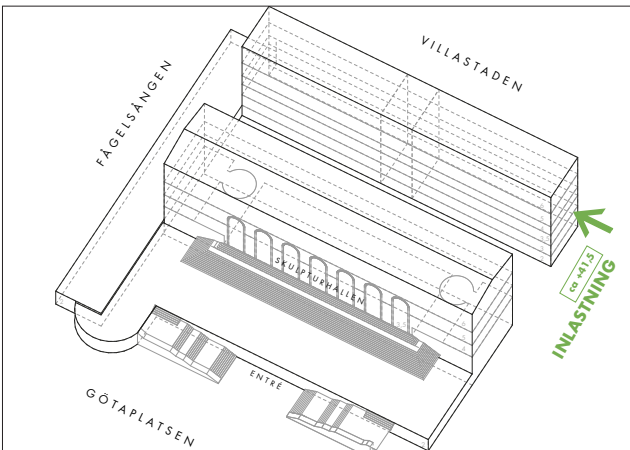

SCHEMATISKT SAMBANDSDIAGRAM MED ÖNSKADE KOPPLINGAR INOM MUSEETS VERKSAMHET.

Säker inlastning

För att i nuvarande inlastningsläge åstadkomma ett lastintag som svarar till dagens krav, krävs omfattande ombyggnadsåtgärder. I kombination med framtida planer på att förstärka Fågelsången som gångstråk är det orimligt att föreslå fortsatt inlastning från denna sida.

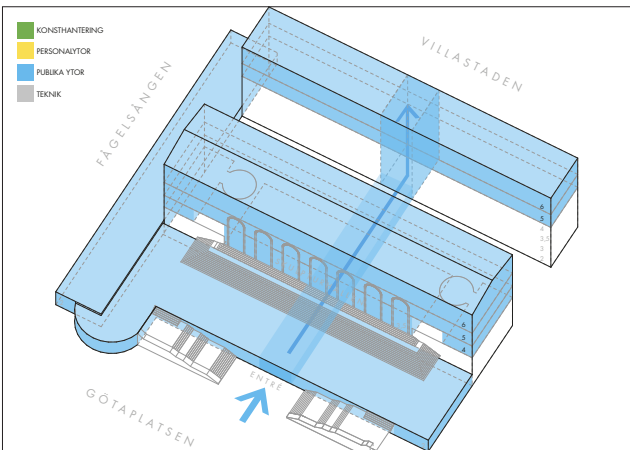
Inlastning från museets södra sida och Skyttegatan skulle innebära trafik inne i villastaden, vilket bör undvikas. Västra sidan är därför den mest skonsamma placeringen, vilken också fungerar väl mot befintliga markförhållanden.

PRINCIPDIAGRAM NY SÄKER INLÄSTNING

En ny länk

För att göra huset maximalt tillgängligt för besökare såväl som för konsttransporter, är det högt prioriterat att förbinda samliga våningsplan med hiss. Det är också centralt att åstadkomma en bred och behaglig kommunikation som förbinder entrén mot Götaplatsen med tillbyggnaden.

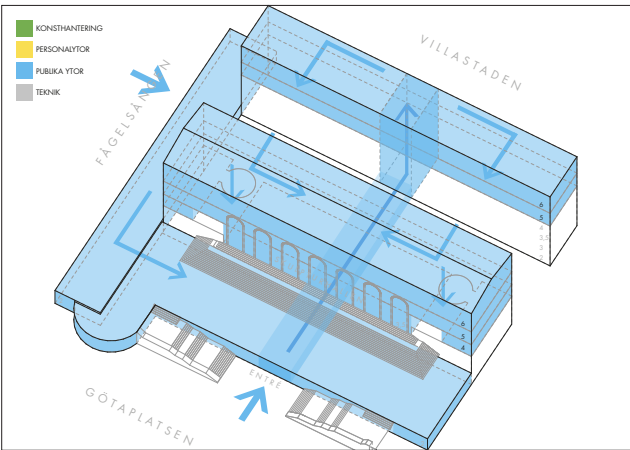

PRINCIPDIAGRAM NY LÄNK OCH VERTIKAL KOMMUNIKATION

Undvika korsande flöden

Publikens väg

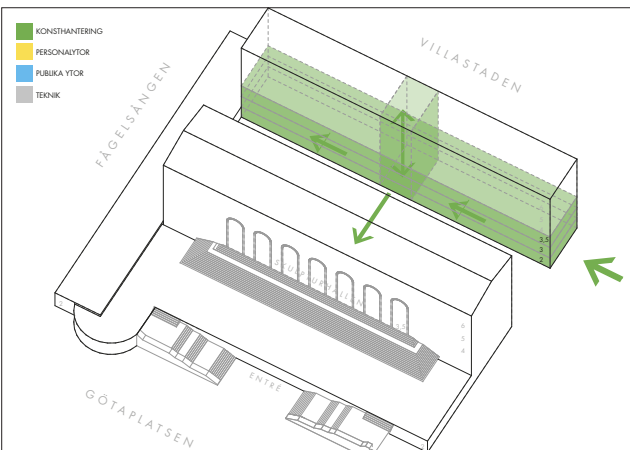
Idealiskt kan en tillbyggnad hjälpa till att förtydliga rörelsen även inom den ursprungliga museibyggnaden. Ett lättillgängligt entréplan i kombination med tydlig vertikal kommunikation till utställningslokaler och museets samlingar är en förutsättning för ett välbesökt konstmuseum.

PRINCIPDIAGRAM PUBLIKA DELAR

Konstens väg

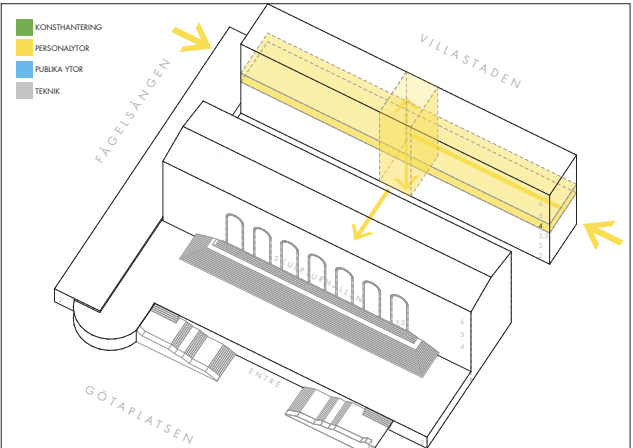
Konsthantering och magasinering är en verksamhet som ställer höga krav på rumshöjd, klimat, logistik och kopplingar till andra delar av huset. Det är viktigt att konsten skall kunna transporteras internt utan att behöva röra sig genom offentliga utrymmen.

PRINCIPDIAGRAM KONSTHANTERING

Personalens väg

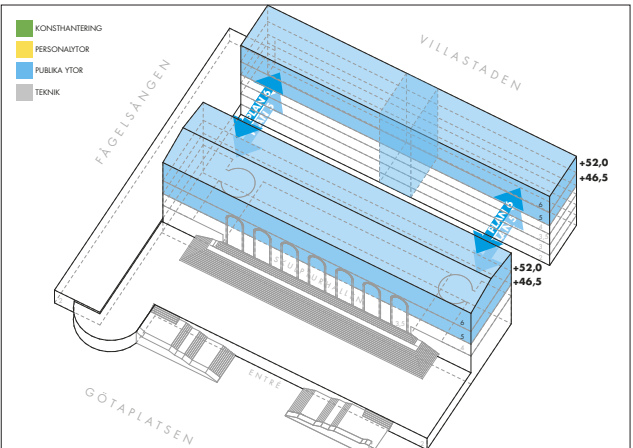
Idag används salar, som ursprungligen var avsedda för att visa konst i, som kontorsytor. Det innebär tveksamma arbetsförhållanden för personalen, samtidigt som allmänhetens tillträde till värdefulla utställningssalar har beskurits. Personalens kontorsytor bör samlas och förläggas i en tillbyggnad för att underlätta samarbete samt möjlighet att skapa lokaler lämpade för ändamålet. Detta möjliggör även en separat personalentré och därmed arbete utanför museets öppettider.

PRINCIPDIAGRAM PERSONALYTOR

Kopplingar

En viktig förutsättning för naturliga publika flöden genom museet samt fullgoda transportmöjligheter av konstföremål är att museets befintliga utställningsplan 5 och 6 kopplas till nya utsällningsplan i samma nivå.

PRINCIPDIAGRAM KOPPLINGAR MELLAN BEFINTLIGT OCH NYTT

Ytfördelning

Grov redovisning och jämförelse av befintlig yta och önskad yta inom respektive kategori.

LOKAL	BEFINTLIG YTA KVM (LOA)	BLIVANDE YTA KVM (LOA)	DIFFERENS
PUBLIKA YTOR			
ENTRÉ / KASSA / SERVICEYTOR	330	610	280
BUTIKSYTOR	210	270	60
AUDITORIUM / HÖRSAL	105	400	295
PEDAGOGISKT ARBETE	95	280	185
ETAGERNA	650	650	0
SKULPTURHALL + OKTAGONERNA	520	520	0
STENAHALLEN	340	340	0
UTSTÄLLNINGSYTOR PLAN 5-6	2 080	2 080	0
NYA UTSTÄLLNINGSYTOR		2 500	2 500
KOMMUNIKATION	660	530	-130
KAFÉ			
KAFÉ	0	110	110
PERSONALYTOR			
PERSONALADMINISTRATIVA YTOR	390	600	210
BIBLIOTEKSYTOR	100	150	50
KONSTHANTERING			
KONSTHANTERING / VERKSTAD / ATELJÉ	375	1 020	645
MAGASIN / ARKIV / FÖRRÅD	670	1 500	830
LASTFAR	25	370	345
LASTHISS	0	140	140
HASSELBLAD	530	0	-530
SUMMA YTOR (LOA)	7 080	12 070	4 990
ÖVA			
ÖVA:K	85	200	115
ÖVA:D	470	1 000	530
SUMMA YTOR (BRA)	7 635	13 270	5 635
SUMMA YTOR (BTA)			
	9 190	15 691	6 487

(Faktisk BTA befintligt hus, exklusive restaurangytor)

(Uppskattning LOA till BTA svällfaktor 1,3)

(Uppskattning LOA till BTA svällfaktor 1,3)

SUMMERING OCH JÄMFÖRELSE AV YTOR I BEFINTLIG BYGGNAD IDAG OCH ÖNSKADE YTOR EFTER OM- OCH TILLBYGGNAD

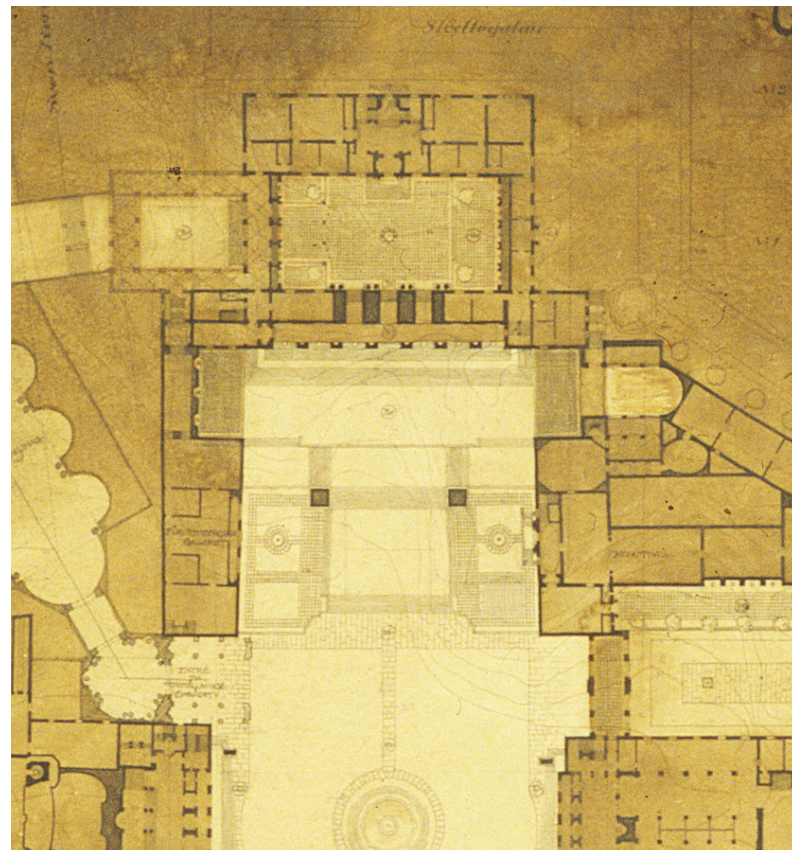
Kulturvärden

Historik

Jubileumsutställning och arkitekttävling

År 1916 utlystes en tävling om gestaltningen av Götaplatsen. Tanken var att Kungsportsavenyn skulle förlängas för att avslutas med en ny monumental platsbildning. Detta var tänkt att stå klart i samband med firandet av Göteborgs 300-årsjubileum och den så kallade Jubileumsutställningen.

Arkitekttävlingen gjordes i två steg och "ARES" med göteborgsarkitekterna Arvid Bjerke, R O Swensson, Ernst Torulf och Sigfrid Ericson vann slutligen tävlingen. Ett krav i tävlingen var att redovisa en framtida expansion och ARES ritade en skulpturgård på baksidan av huset. Volymen mot Götaplatsen var i båda fall en skärm, utställningsytorna fanns till större del i byggnaderna bakom den tilltänkta kringbyggda gården. Slutgiltig utformning av byggnaden skiljer sig i stora delar mot tävlingsförslagen.

ARES VINNANDE TÄVLINGSFÖRSLAG

Uppförandet av Göteborgs konstmuseum

Göteborgs konstmuseum uppfördes mellan åren 1919-1923 efter ritningar av Sigfrid Ericson och Arvid Bjerke och ingick som utställningsbyggnad under jubileumsutställningen 1923. Swensson och Torulf var enbart med i tävlingsfasen. Uppförandet möjliggjordes genom donationer.

ARES utformade konstmuseet som ett monument i sig i en stram och monumental klassicism med antika förebilder. Byggnadens avskalade fasad bröts upp av en klassicistisk fasaddekoration med sju höga valvbågar. Byggnaden kom att uppföras med det för Göteborg så typiska gula teglet. Terrasserings och trappor av huggen natursten fick utgöra ett kraftfullt fundament till byggnaden. Interiören kom liksom exteriören att i sin helhet präglas av en återhållsam klassicism där de noggrant utvalda materialen och proportionerna spelade en avgörande roll.

FÜRSTENBERGSKA GALLERIET HAR FÖRT EN AMBULERANDE TILLVARO. BILDEN VISAR DESS INSTALLATION I GÖTEBORGS MUSEUM UNDER ÅREN 1903-1925.

Efter jubileumsutställningen 1923 öppnade Göteborgs konstmuseum 1925. I samband med återinvigningen utfördes vissa mindre förändringar av interiören på plan 5 och 6, bland annat flyttades det Fürstenbergskas galleriet från Wilsonska flygeln, nuvarande Stadsmuseet, till konstmuseet.

Axel Romdahl som var intendent för Göteborgs konstmuseum vill gärna "få in lite mer av behag och 'hygge' i interiörerna" vilket inte föll den mer monumentalt sinnade Ericson på läppen. Han ville ha stora salar, till skillnad mot Romdahl som hellre såg mindre rum. Ett konkret uttryck för de olika viljorna var golven, där Ericson fick igenom sin vilja med sexkantiga tegelgolv på översta våningen samt i kontorsrummen och i dåvarande salen för tillfälliga utställningar, medan övriga rum fick Romdahls parkett. Skulpturhallen och andra hallar och trappor fick golv av kalksten.

Förändringar

Under årens lopp har Göteborgs konstmuseum genomgått ett antal förändringar. De största förändringarna är de tillbyggnader som utfördes 1968 respektive 1996 samt förändringar av taket på 1970-talet respektive 2000-talet. Planlösningen i byggnaden från 1923 är i stort bevarad, även om vissa förändringar skett i form av till exempel nya mellanväggar.

1930-1950 talet

Under 1930-talet skedde endast mindre förändringar i befintlig byggnad i samband med att ett skyddsrum anordnades och år 1946 utökades fönstren i Skulpturhallen mot söder för ökat ljusinsläpp. Det innersta av de västliga kabinetten på plan 4 stängdes år 1953 för att bli tecknings- och grafikrum samtidigt som flera salar renoverades, bland annat Fürstenbergskas galleriet.

1950-1970-talet

Under 1960-talet förändrades synen på konstmuseernas funktion. Den tidigare bilden av högborgerliga hem för konsten byttes ut till ett öppnare och mer tillgängligt museum. 1959 fick Rune Falk hos White arkitekter i uppdrag att skissa på en tillbyggnad.

Tillbyggnaden skulle inte bara lätta på trångboddheten i konstmuseet, den skulle också öppna en genväg förbi de många trapporna. Den stod klar 1968 och bestod i en långsmal hallbyggnad, tidstypiskt glasad, utmed Fågelsången och en terrasserad Etage mot söder med fasader av gult maskinslaget tegel med ett sågtandstak för ljusinsläpp. Hela tillbyggnaden kom att präglas av tidens strukturalistiska ideal där de stora utställningssalarna försågs med skjutbara väggar för flexibilitet och föränderbarhet. De rullande väggsektionerna fick stor uppmärksamhet såväl nationellt som internationellt.

Utöver detta gjordes den äldre källardelen på 1960-talet om till grafikutställning och arbetsrum. Samma rum gjordes 1973 om till personalrum, vilket innebar vissa ändringar i planlösningen. I samband med denna ombyggnad gjordes även vissa mindre förändringar på plan 3,5 och 4 där bland annat tidigare salar för tillfälliga utställningar byggdes om till kontor. Det genomfördes också en större ombyggnad av delar av taket där taklanterninerna byggdes in på grund av återkommande problem med läckage.

1990-tal

Trots tillbyggnaden 1968 med ny sidoentré valde flertalet av besökarna att fortsätta att gå upp för de monumentala trapporna från Götaplatsen. På 1990-talet frågade dåvarande museichefen Folke Edwards runt bland Göteborgs arkitekter om de kunde skissa på hur museet och Skulpturhallen skulle kunna utvecklas. Skissrundan ledde till ett parallellt uppdrag för Erséus, Frenning & Sjögren i samverkan med personal från arkitekten Håkan Cullbergs kontor. Detta mynnade ut i en ny huvudentré, salar under jord och trappan upp till Skulpturhallen.

Den nya entrén som invigdes 1996 flyttade museets huvudingång, men inte konsten, närmare livet på Götaplatsen. Dock tillskapades vissa nya utställningsrum. Förhållandena i den nya entrén blev dock inte idealiska, museets personal märkte snart att entrén var otidlig för besökarna. Att Skulpturhallen delades upp fick också konsekvenser, både för upplevelsen och nyttjandet av rummet. År 1999 öppnade en restaurang i tillbyggnaden vilken gav exteriören ett nytt uttryck med dess inglasade veranda mot Götaplatsen.

2000-tal

Under 2000-talet har flera mindre exteriöra förändringar av Göteborgs konstmuseum utförts. Utöver renoveringar i tillbyggnaden från 1968 installerades en ny klimatanläggning vilket bland annat innebar ett nytt yttertak. I samband med detta gjordes även mindre invändiga åtgärder.

Ofullbordade planer

Utöver de två större tillbyggnaderna har flera tillbyggnadsplaner funnits. Redan 1936 påtalade museiledningen ett behov av att utöka museets yta och anslag avsattes. Skisser från 1930- och 40-talet ritade av huvudarkitekten Sigfrid Ericson visar hur byggnaden skulle kunna förstöras med en eller två breda flyglar. Kopplingarna skulle ske i anslutning till de befintliga trapphusen.

FÖRSLAG TILL FLYGELBYGGNAD ÅT VÄSTER. SIGFRID ERICSON 1945. PERSPEKTIV PÅ FOTO.

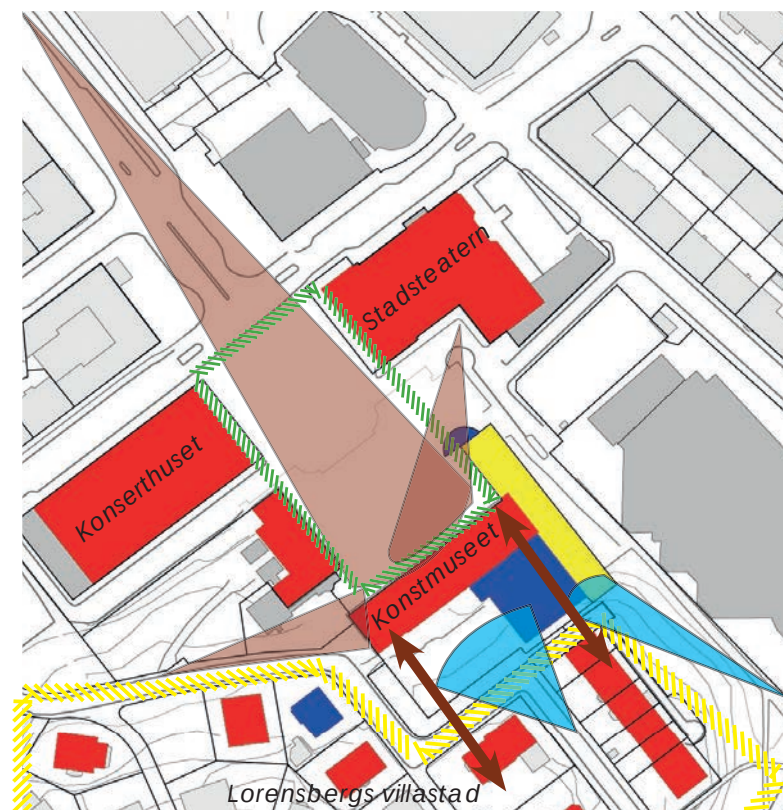
Nästa stora försök att bygga till Göteborgs konstmuseum var 2006. I samband med framtagandet av en ny detaljplan för Lorensbergs villastad 2006 ritade arkitekten Pelle Frenning ett tillbyggnadsförslag. Förslaget omfattade totalt 4 000 kvadratmeter i fyra plan och var placerad på museets baksida. Ändrade ekonomiska förutsättningar i samband med börsfall bidrog till att huvudfinansiären backade ut. Utan politiskt stöd för projektet blev detaljplanen projektets enda resultat. Inget av dessa förslag blev verklighet och museets behov av ökad lokalyta kvarstår.

Varsamhet

Kulturhistorisk värde

Göteborgs konstmuseum har en snart hundraårig obruten tradition som konstmuseum vilket ger byggnaden ett stort traditions- och kontinuitetsvärde. Konstmuseets välbevarade karaktär, såväl exteriört som interiört, förstärker detta värde. Kontinuitet i användningen som konstmuseum är därmed en central del i Göteborgs konstmuseums kulturhistoriska värde.

Götaplatsen, där Göteborgs konstmuseum är en huvudingrediens, är stadsbyggnadshistoriskt en mycket värdefull platsbildning som ett av sin tids mest monumentala stadsbyggnadsprojekt. Konstmuseet är Götaplatsens dominerande fondbyggnad och utgör ett viktigt blickfång från flera väderstreck. Den viktigaste siktlinjen utgörs givetvis av den mot norr längs med Kungsporsavenyn. Att konstmuseet var synligt i hela Avenyns sträckning var en av grundtankarna i projektet på 1920-talet. Siktlinjen längs med Ekmansgatan där konstmuseets huvudfasad och gavel är i blickfånget är också av avgörande betydelse för miljöns kulturhistoriska värde.

ILLUSTRATIONEN VISAR DET KÄNSLIGA STADSBYGGNADSSAMMANHANG. GÖTEBORGS KONSTMUSEUM INGÅR I. PLATSEN ÄR OMGIVEN AV ETT STORT ANTAL KULTURHISTORISKT MYCKET VÄRDEFULLA BYGGNADER. ANTIQUUM AB.

GÖTAPLATSEN 1923 MED KONSTMUSEET OCH KONSTHALLEN. GÖTEBORGS STADSMUSEUM, FAKTARUMMET.

- Byggnad med mycket högt kulturhistoriskt värde, motsvarande byggnadsminnesklass (KML).
- Särskilt kulturhistoriskt värdefull byggnad som bör omfattas av förvanskingsförbudet i PBL kap 8 § 13.
- Byggnad med visst kulturhistoriskt värde, omfattas av det allmänna varsamhetskravet i PBL kap 8 § 17.
- ▨ Det monumentala Götaplatsen, med Konstmuseet som dominerande fondbyggnad. Ursprunglig planform, angiven av Lilienberg. Trappor och naturstensterrasser. Konstmuseets mäktiga och ostörda arkadgång. Slutna tegelvolym med högkvalitativa och exklusiva material. Arkitektoniskt samspel mellan byggnaderna. Mycket känslig för förändringar.
- ▨ Det nationalromantiska Lorensbergs villastad, ett av Göteborgs främsta exempel på 1910-talets stadsplanekonst med påkostad bostadsbebyggelse med omsorgsfullt utarbetade detaljer. Mycket känsligt för förändringar.
- ▨ Siktlinjer av avgörande betydelse för Konstmuseets kulturhistoriska värde. Dessa är mycket känsliga för förändringar som bryter siktlinjerna.
- ▨ Siktlinjer av betydelse för Konstmuseets kulturhistoriska värde. Siktlinjerna är redan delvis påverkade av bl a 1968 års tillbyggnader. Känsliga för förändringar som ytterligare blockerar sikten mot Konstmuseet.
- ↔ Möte mellan två mycket känsliga och värdefulla kulturmiljöer som måste tas hänsyn till vid alla typer av förändringar.

Bevarande och tålighet

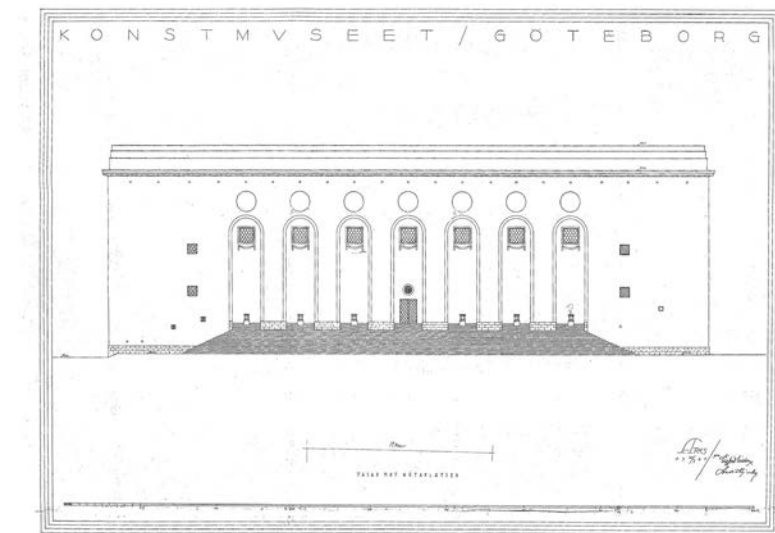
Göteborgs konstmuseum ritades av några av landets för sin tid ledande arkitekter och är ett tydligt exempel på 20-talsklassicismen med sina strama och symmetriska fasader. Byggnaden är välbevarad både interiört och exteriört.

Exteriör

Göteborgs konstmuseum är en kulturhistoriskt mycket värdefull byggnad som är välbevarad exteriört och som dessutom ligger i ett känsligt och värdefullt stadsbyggnadssammanhang. Vid alla typer av förändringar ska stor hänsyn tas till såväl den enskilda byggnaden som det sammanhang och den miljö byggnaden ingår i.

Den ursprungliga byggnaden från 1923 inklusive trappor och terrasser har ett starkt skydd men även de olika tillbyggnaderna besitter ett kulturhistoriskt värde, i synnerhet Rune Falks glasarkitektur från 1968 utmed Fågelsången. Exteriör från den ursprungliga byggnaden från 1923 är mycket känslig för alla typer av förändringar medan de tillkomna tillbyggnaderna är generellt mer tåliga för förändringar. Rune Falks glasade tillbyggnad längs Fågelsången har dock tillmätts ett kulturhistoriskt värde varför ändringar måste visa stor varsamhet och inte förvanska exteriören. Etagen uppvisar inte exteriört samma banbrytande arkitektur och är mer tålig för förändringar.

Den ursprungliga byggnadens fasader är generellt känsliga för förändringar. Den norra fasaden, Götaplatsens fondmotiv, är i särklass byggnadens känsligaste fasad som måste hanteras med stor respekt och aktsamhet. Tåligheten för förändringar är mycket låg. Mot syd bildas idag en gård som har något av en baksideskaraktär. Tidigare har det funnits planer på att anlägga en kringbyggd skulpturgård här. I relation till huvudfasaden är den södra fasaden inte fullt lika känslig.

FASAD MOT NORR. ORIGINALRITNING FRÅN GÖTEBORGS STADSMUSEUM.

Utöver fasaderna gäller generellt att ingrepp och nya öppningar i de äldre murarna inte bör utföras. Detta med hänsyn till exteriörens kulturhistoriska och upplevelsemässiga kvaliteter men även på grund av de stora förändringar det skulle medföra för den värdefulla interiören. I de fall bibehållandet av konstmuseets funktion, som är en central del i det kulturhistoriska värdet, inte är möjlig utan att ingrepp görs i yttermurar och fasader måste ingreppen minimeras.

Interiör

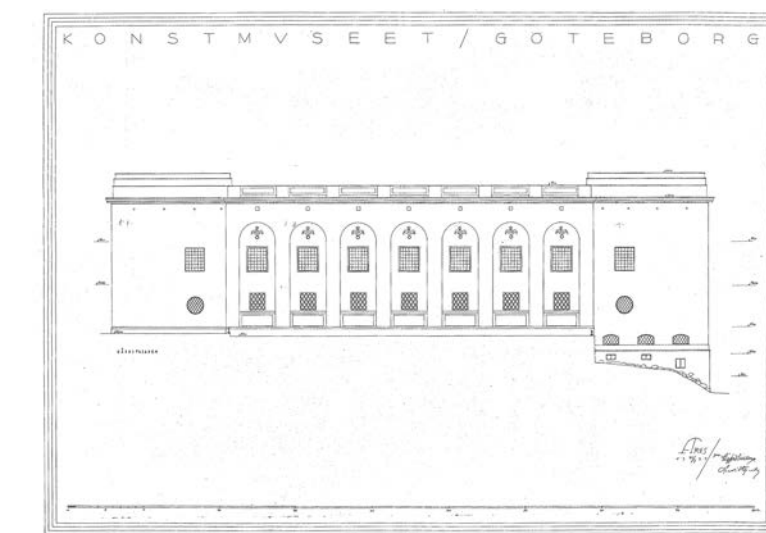
Interiörens värde är både bundet till originalmaterial, planlösning och funktion. Interiören i den ursprungliga byggnaden är överlag välbevarad. Särskilt kulturhistoriskt värdefulla är följande delar:

Plan 3,5

- Skulpturhallen är ett av de främsta svenska exemplen på storlagen 20-talsklassicistisk interiör med undantag av trappan från 1996. Skulpturhallen och kupolhallarna är välbevarade, har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och ska bevaras i sin helhet.
- Kanslidelen i öst har ett mycket högt kulturhistoriskt värde med bevarad planlösning och flera originaldetaljer.

Plan 4

- Kontor och bibliotek innanför östra kupolen med flera välbevarade originaldetaljer. Biblioteket fungerade ursprungligen som sal för tillfälliga utställningar.
- Grafik- och teckningsrummet innanför den västra kupolen har både ursprunglig planlösning som originaldetaljer kvar.

FASAD MOT SÖDER. ORIGINALRITNING FRÅN GÖTEBORGS STADSMUSEUM.

Plan 5

- Våningsplanet är välbevarat i sin helhet och besitter ett mycket högt kulturhistoriskt värde. Våningsplanet ska bevaras i sin helhet och är mycket känsligt för förändringar.

Plan 6

- Våningsplanet är välbevarat i sin helhet och besitter ett mycket högt kulturhistoriskt värde. Fürstenbergska galleriet är ett av museets mest välbevarade visningsutrymmen. Våningsplanet ska bevaras i sin helhet och är mycket känsligt för förändringar.

Plan 7

- Lanterninerna, inklusive fönsterpartierna, på vindsplanet är välbevarade och besitter ett mycket högt kulturhistoriskt värde. Ska bevaras i sin helhet.

Trapphusen

- De västra och östra trapphusen är mycket välbevarade och ska bevaras i sin helhet.

I samband med förändringar vid uppdateringar efter moderna krav, på till exempel brandsäkerhet och utrymning, måste avvägningar göras mellan ovanstående värden. Däremot kan vissa verksamhetskrav behöva stå tillbaka för det kulturhistoriska värdet.

FÜRSTENBERGSKA GALLERIET, PLAN 6.

Dispositionsskisser

För att Göteborgs konstmuseum ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet krävs en upprustning av befintliga lokaler i kombination med en tillbyggnad.

Ombyggnad

Göteborgs konstmuseum är en ändamålsfastighet vilket betyder att den byggdes som ett konstmuseum och verksamheten är fortfarande densamma. Byggnaden är snart hundra år gammal och behöver en upprustning för kunna användas på det sätt som en museiverksamhet kräver idag.

En upprustning innebär främst en uppdatering av el, klimat- och brandtekniska åtgärder. Utöver det krävs åtgärder för att skapa en god inomhusmiljö och en tillgänglig byggnad. Följande behöver åtgärdas och/eller uppdateras:

- Det utbytta yttertaket på 1923 års byggnad är uppbyggt i flera nivåer, med många skarvar, detta medför risk för inläckage av vatten. För att undervika problem med otätheter i yttertaket, lekage och fukt på vinden bör taket på 1923 års byggnad byggas om eller bytas.
- Fönsteråtgärder krävs.
- Begränsa solljusinstrålning främst i Etagerorna och i Stenahallen.
- Uppdatera radiatorer för bättre värmeavgivning.
- Ersätta uttjänta luftaggregat.
- Konsolidera inkommande el-serviser och ersätta el-centraler.
- Ca 75-90% av huvudledningarna och belysningsstråk ersätts.
- Installera energisnål belysning.
- Leda bort kondensvatten från kylmaskiner på vinden, ta bort dagvattenrör och takavattning från vinden.
- Se över ventilationen så rökspridning i ventilationskanaler förebyggs.
- Sektionera vinden och brandskyddsmåla vindens bärverk.
- Gör huvudtrapphusen till en egen brandcell och säkerställa frångänglighet.
- Täta dörrar och uppdatera så det klarar önskad brandklass.
- Bygg ut brandlarm och nödbelysning till full täckning.
- Installera stödvärme i kortsidornas ytterväggar.
- Skapa slussar på plan 2 och plan 6 för att skapa bättre förutsättningar för att styra klimatet.

- Tillskapa fler klimatsäkra rum i möjligaste mån. Klimatsäkra rum på plan 5 medför nya kanaldragningar och synliga installationer vilka påverkar helhetsintrycket av salarna. Klimatsäkra rum på plan 6 skulle kunna göras lika de tre befintliga högkravssalarna. Denna lösning kommer att medföra nya installationer på fläktvinden och att lanterninerna inte syns från utställningssalarna. Det krävs även nya innerväggar för att säkra klimatet. Samtliga åtgärder på plan 6 kommer att påverka den ursprungliga gestaltningen.
- Huset är inte fullt tillgängligt idag. Vid ombyggnad ska bästa möjliga tillgänglighet uppnås, vilket bland annat innefattar att lyftbord kan behöva installeras.
- Vid om- och tillbyggnaden 1996 öppnades ett trapphus upp till skulpturhallen, vilket tog stora kvalitéer från detta paradrum. Vid kommande ombyggnad ska detta rum återställas till sitt ursprung.

Genom ombyggnaden kommer den befintliga byggnaden att kunna utnyttjas bättre och mer effektivt. Ett transparent publikt bottenplan kan skapa ett öppet och inbjudande museum med tydliga flöden som tar plats i Göteborgs stadsliv. Rum kommer att kunna återställas för att åter användas så som de en gång var avsedda. Andra får ny användning anpassade efter dagens behov.

Tillbyggnad

En om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum måste ske på byggnadens och stadsmiljöns villkor. Den ursprungliga byggnaden, och i viss mån även senare tiders tillägg, är värdefulla att bevara. Fasaden mot Götaplatsen intar en särställning och därmed lämpar sig södersidan bäst för att hantera verksamhetens expansions behov.

Förstudien har konstaterat att man inte kommer att klara museets behov inom befintligt byggnad men genom en tillbyggnad kan man lösa museets logistiska problem, uppfylla dess tekniska krav och klara verksamhetens säkerhetskrav. Genom fördelning av ytor inom befintlig byggnad och nybyggnad kommer man kunna utnyttja det befintliga husets kvaliteter och samtidigt tillskapa sig nya ytor väl anpassade efter verksamhetens behov.

Tre tillbyggnadsscenarioer

Föreliggande studier, intervjuer och utredningar har mynnat i tre möjliga om- och tillbyggnadsscenarioer. Scenarierna presenteras som enkla volymstudier. De visar endast schematiskt hur verksamhetens behov skulle kunna tillgodoses. Volymernas storlek utgår ifrån verksamhetens önskemål och dess färger representerar behov och lämpliga placeringar för respektive program.

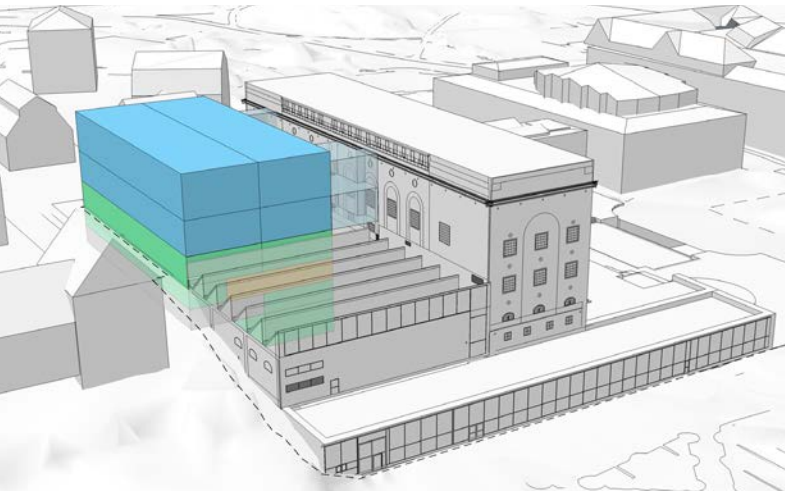
Scenario 1

Scenario 1 beskriver en komplettering med en ny byggnad på sydsidans obebyggda del. Därmed skulle man vinna en separat personalentré, upp till 24 meter djupa utställningsytor samt en ny möjlig användning av de befintliga Etagerna som ett auditorium.

Lösningen är dock behäftad med ett antal problem. Att foga ännu en addition till det redan komplicerade konglomeratet skulle ge publiken än otydligare flöden. Tillägget skulle också öka på det existerande problemet med utspridda ytor för personalen och för konsthanteringen i stället för att, som avsett, förena dessa.

Programmets storlek för med sig att fastigheten måste utnyttjas till fullo. Detta medför att framtida utbyggnadsmöjligheter blir mycket små. Det medför också en mycket djup volym med en inre kärna som blir svår att dagsljussätta.

Att den asymmetriska strukturen inte förhåller sig till den ursprungliga arkitekturen är inte enbart en estetisk fråga. Den undergräver också planens möjlighet till klarhet och tydlighet.

VOLYMSTUDIE SCENARIO 1

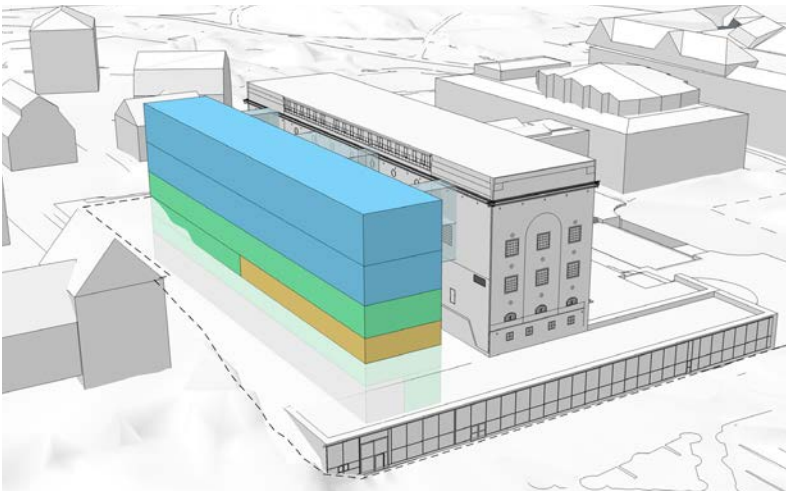
• Förutsättning:	Etagerna bevaras
• Befintlig byggnad:	8 910 kvm (BTA)
• Tillbyggnad:	6 550 kvm (BTA)
• Totalt:	15 460 kvm (BTA)
• Placering:	Söder om bef. byggnad
• Antal plan:	Totalt 6 plan

Scenario 2

Scenario 2 och 3 utgår båda från att Etagerna på södersidan rivs. Det gör det möjligt att bygga en länga parallellt med den befintliga byggnaden, med kopplingar i olika tänkbara lägen. Ett centralt trapphus med hiss i museets mittaxel ger en rationell vertikal kommunikation nära huvudentrén.

Fördelarna med scenario 2 och 3 är att det skapar tydliga vägar för publiken genom museet, såväl i den befintliga byggnaden som i det tillkommande. De ger också goda möjligheter att ordna personalens och konsthanteringens utrymmen på ett rationellt sätt. Byggnadskroppens djup är väl lämpad för att skapa såväl dagsljusbelysta arbetsplatser åt två håll, som brukbara utställningsgallerier.

Den symmetriska strukturen harmonierar också med arkitekturen från 1920-talet. Lösningen med en länga liknande den befintliga tämligen nära, ger utrymme för ytterligare en tillbyggnad mot söder den dag detta visar sig nödvändigt.

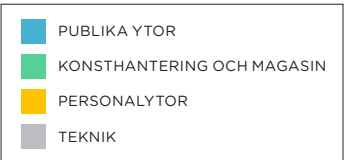
VOLYMSTUDIE SCENARIO 2

• Förutsättning:	Etagerna rivs
• Befintlig byggnad:	7 580 kvm (BTA)
• Tillbyggnad:	6 750 kvm (BTA)
• Totalt:	14 330 kvm (BTA)
• Placering:	Söder om bef. byggnad
• Antal plan:	Totalt 6 plan

Scenario 3

Scenario 3 följer samma principer som scenario 2. Specifikt för scenario 3 är dock att Stenahallen byggs på med en våning. Detta skulle ge museet ljusa och välplacerade ytor för personalen med god kontakt till det framtida stärkta stråket längs Fågelsången.

Scenario 3 medför att all konsthantering och magasinering kan samlas på tre sammanhängande plan med nära kopplingar till personalytor i nivå. En sådan påbyggnad skulle även innebära ett mindre schaktbehov.

VOLYMSTUDIE SCENARIO 3

• Förutsättning:	Etagerna rivs
• Befintlig byggnad:	7 580 kvm (BTA)
• Tillbyggnad:	6 750 kvm (BTA)
• Totalt:	14 330 kvm (BTA)
• Placering:	Söder om bef. byggnad samt påbyggnad på Stenahallen
• Antal plan:	Totalt 5,5 plan

Genomförbarhet

Antikvarisk konsekvensbeskrivning

Utifrån en antikvarisk synvinkel bedöms samtliga tillbyggnadsscena- riers höjd vara för hög. Detta anses få konsekvenser för den ursprungliga byggnadens sydfasad, då den inte längre kommer att vara synlig från syd vilket påverkar Lorensbergs villastad i stor utsträckning. En smalare tillbyggnad, så som det redovisas i scenario 2 och 3, är att föredra för att skapa en gårdsmiljö från vilken den äldre byggnaden och dess sydfasad kan upplevas. För att uppnå detta är en förutsättning att tillbyggnaden upprätthåller ett större respektavstånd från den äldre byggnaden än det som presenteras i de föreslagna scenarierna.

En påbyggnad av Stenasalen, som i scenario 3, anses också svårt eftersom delar av den ursprungliga fasaden byggs för. Antikvariskt anses en påbyggnad av Stenasalen söder om den äldre byggnaden som genomförbar och bör avslutas i liv med den äldre byggnadens sydfasad.

I samtliga scenarier sker en dockning mellan tillbyggnad och huvudbyggnad. Detta anses generellt svårt eftersom det medför stora förändringar för den värdefulla exteriören och interiören. Känsliga för förändringar anses i synnerhet Skulpturhallen och utställningssalar på plan 5 och 6 vara. Där finns bland annat Fürstenbergska galleriet.

Teknisk genomförbarhet

Den tekniska genomförbarheten har bedömts utifrån konstruktions- förhållanden, klimat, brand, el, miljö och säkerhet. Scenario 1 bedöms mycket svår genomförbart på grund av stora bergschakts- arbeten i omedelbar närhet till befintlig byggnad. Scenario 2 och 3 är komplicerade rent konstruktivt men bedöms genomförbara. I övrigt bedöms scenario 2 och 3 likvärdigt genomförbara.

Verksamhetskrav

När det kommer till att uppnå verksamhetens krav är det stor skillnad på scenario 1 och scenario 2 och 3. Scenario 1 uppfyller inte verksamhetens mål och vision eller de samband som behövs för att skapa ett bra flöde för besökarna. Scenario 2 och 3 uppfyller verksamhetens mål och vision, uppnår ett bra flöde för publiken, personalen och konsten och är ett mer program- och yteffektivt förslag.

VERKSAMHETSKRITERIER	SCENARIO 1	SCENARIO 2	SCENARIO 3
Uppnår verksamhetens mål och vision			
Uppnår effektiv programyta			
Uppnår bra samband: Konstens väg			
Uppnår bra samband: Publikens väg			
Uppnår bra samband: Personalens arbetsmiljö			
Befintliga utställningslokaler uppfyller krav	(pl 5) (pl 6)	(pl 5) (pl 6)	(pl 5) (pl 6)
Uppnår säkerhetsfunktionalitet			

	JA (MÖJLIG/FULLGOD)
	DELVIS (MÖJLIG/BRA)
	NEJ (INTE MÖJLIG/INTE BRA)

Val av scenario

Bedömning

Idag används Etagerna för utställning men de uppfyller inte verk- samhetens krav på moderna utställningslokaler och annan använd- ning än utställning är svår. Byggnadstekniskt bedöms Etagerna inte möjliga att bygga på.

Antikvariskt skulle det vara önskvärt att tillbyggnaden flyttades längre ifrån den äldre byggnaden, på så vis skulle sydfasaden kunna upplevas från den nya gårdsbildningen. I scenario 1 används hela byggrätten och detta gör att tillbyggnaden inte kan flyttas bakåt. Ur ett antikvariskt perspektiv bedöms inga scenarier helt acceptabla men scenario 1 ger mindre möjligheter att lösa de antikvariska svårigheterna. Etagerna bedöms även endast ha visst kulturhistorisk värde.

Scenario 1 ger inga bra förutsättningar för att möjliggöra god arkitektur och skapa en helhet.

Ska Etagerna bevaras krävs stora åtgärder för uppnå fullgod tillgänglighet, det krävs även flera stora miljö- och teknikåtgärder.

Scenario 1 bedöms tekniskt mycket svår genomförbart på grund av stora bergschaktsarbeten i omedelbar närhet till befintlig byggnad. Förutsättningarna för att skapa goda samband för publiken finns inte i scenario 1 och man uppfyller heller inte verksamhetens mål och vision.

Rekommendation

Scenario 2 och 3 är snarlika och båda scenarierna uppfyller ställda krav. Av de tre tillbyggnadsscenarioer som förstudien har visat är scenario 3 det förslag som bäst möter verksamhetens krav, mål och vision. Det är även det mest flexibla scenariot och kommer framöver vara det scenario som presenteras mer grundligt.

Scenario 3

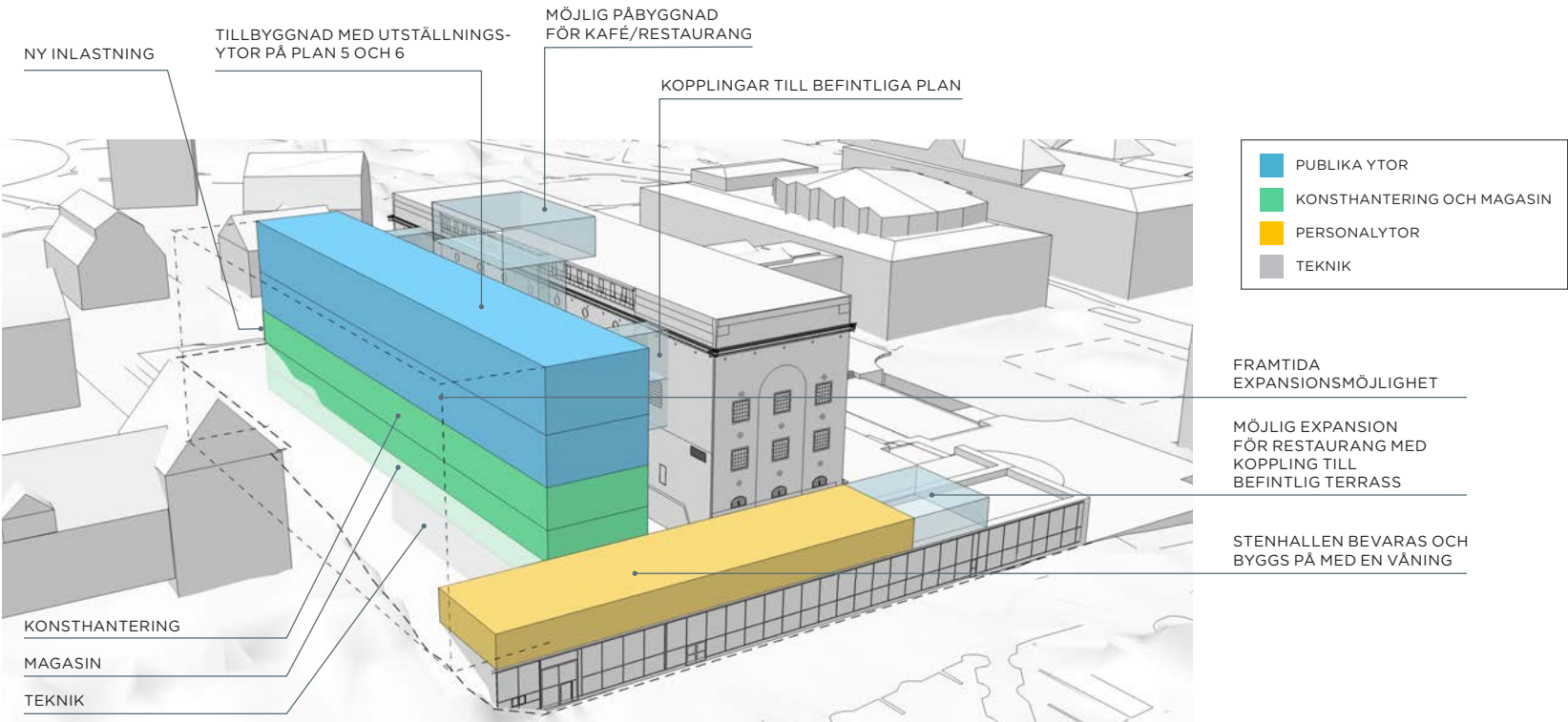
I scenario 3 föreslås en rivning av Etagerna medan den ursprungliga byggnaden och Stenahallen bevaras. En tillbyggnad i 6 plan på ca 6 000 kvm utförs söder om huvudbyggnaden och på Stenahallen föreslås en påbyggnad i ett plan, ca 600 kvm.

För att koppla samman tillbyggnaden med huvudbyggnaden skapas en förbindelse under mark i entréplan och ett vertikalt kommunikationspaket som når samtliga plan. På så sätt kan ett bra flöde för besökare och personal skapas.

Tillbyggnaden är ca 12 meter djup och ca 79 meter lång. För att värna om den kulturhistoriska miljön skulle avståndet mellan tillbyggnaden och ursprungsbyggnaden kunna öka om tillbyggnaden flyttades söderut.

Det finns en vision från verksamhetens sida att tillskapa en till påbyggnad på taket för en kafé/restaurangverksamhet. Detta har inte utretts vidare och ingår inte i kostnadsberäkningen.

Volymskisser, planer och sektioner i förstudien är endast schematiska.

TOTAL SUMMERING SCENARIO 3	
BEFINTLIG BYGGNAD (LOA)	5 750
TILLBYGGNAD (LOA)	5 650
SUMMA (LOA)	11 400
BEFINTLIG BYGGNAD (BTA)	7 580
TILLBYGGNAD (BTA)	6 750
SUMMA (BTA)	14 330

BEFINTLIG BYGGNAD	KVM (LOA)
(EXKLUSIVE ETAGERNA)	
PUBLIKA YTOR	4920
ENTRÉ / KASSA / SERVICEYTOR	400
BUTIKSYTOR	270
AUDITORIUM / HÖRSAL	400
PEDAGOGISKT ARBETE	280
SKULPTURHALL + OKTAGONERNA	520
STENHALLEN	340
UTSTÄLLNINGSYTOR PLAN 5-6	2080
BEF. YTOR LÄMPADE SOM UTSTÄLLNINGSYTOR	400
KOMMUNIKATION (LOA)	230
KAFÉ	110
KAFÉ	110
PERSONALYTOR	180
PERSONALADMINISTRATIVA YTOR	30
BIBLIOTEKSYTOR	150
KONSTHANTERING	540
KONSTHANTERING / VERKSTAD / ATELJÉ	80
MAGASIN / ARKIV / FÖRRÅD	460
LASTFAR	0
SUMMA YTOR (LOA)	5 750
ÖVA	580
ÖVA:K	200
ÖVA:D	380
SUMMA YTOR (BRA)	6 330
SUMMA YTOR (BTA)	7 580

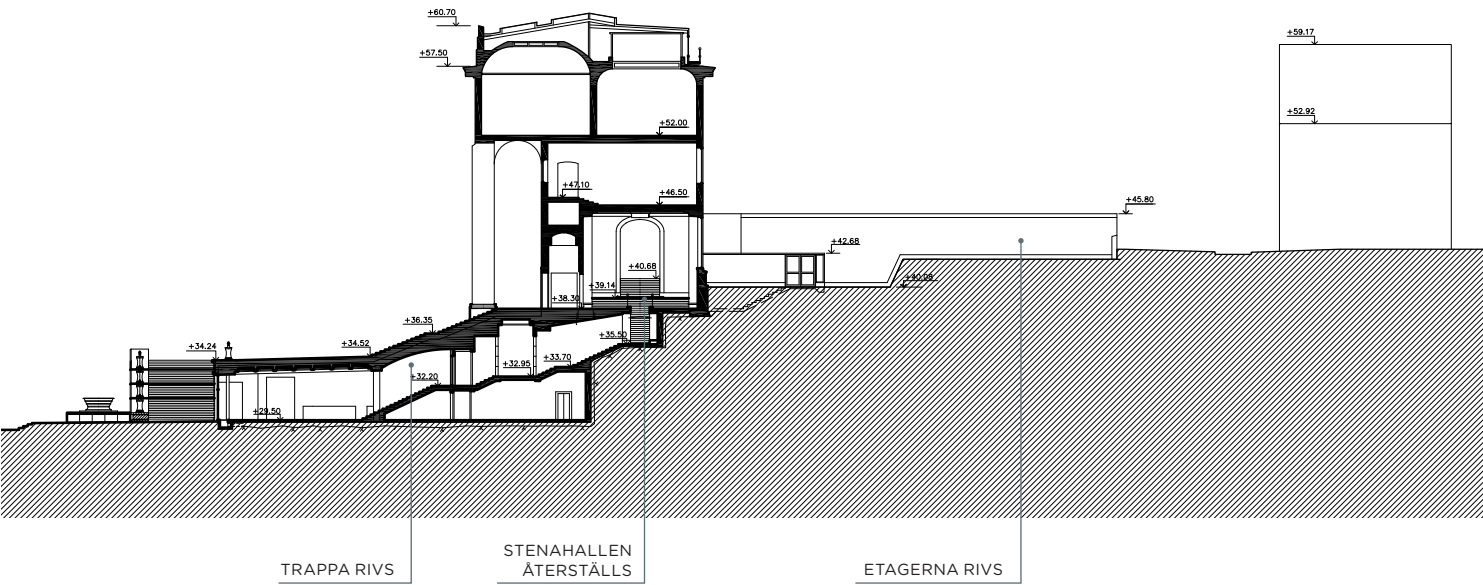
Befintlig byggnad faktisk BTA

TILLBYGGNAD	KVM (LOA)
PUBLIKA YTOR	2590
SERVICEYTOR	210
NYA UTSTÄLLNINGSYTOR	2 100
KOMMUNIKATION (LOA)	280
KAFÉ	0
KAFÉ	0
PERSONALYTOR	570
PERSONALADMINISTRATIVA YTOR	570
KONSTHANTERING	2 490
KONSTHANTERING / VERKSTAD / ATELJÉ	940
MAGASIN / ARKIV / FÖRRÅD	1040
LASTFAR	370
LASTHISS	140
SUMMA YTOR (LOA)	5 650
ÖVA	670
ÖVA:K (uppskattning)	200
ÖVA:D (uppskattning)	470
SUMMA YTOR (BRA)	6 320
SUMMA YTOR (BTA)	6 750

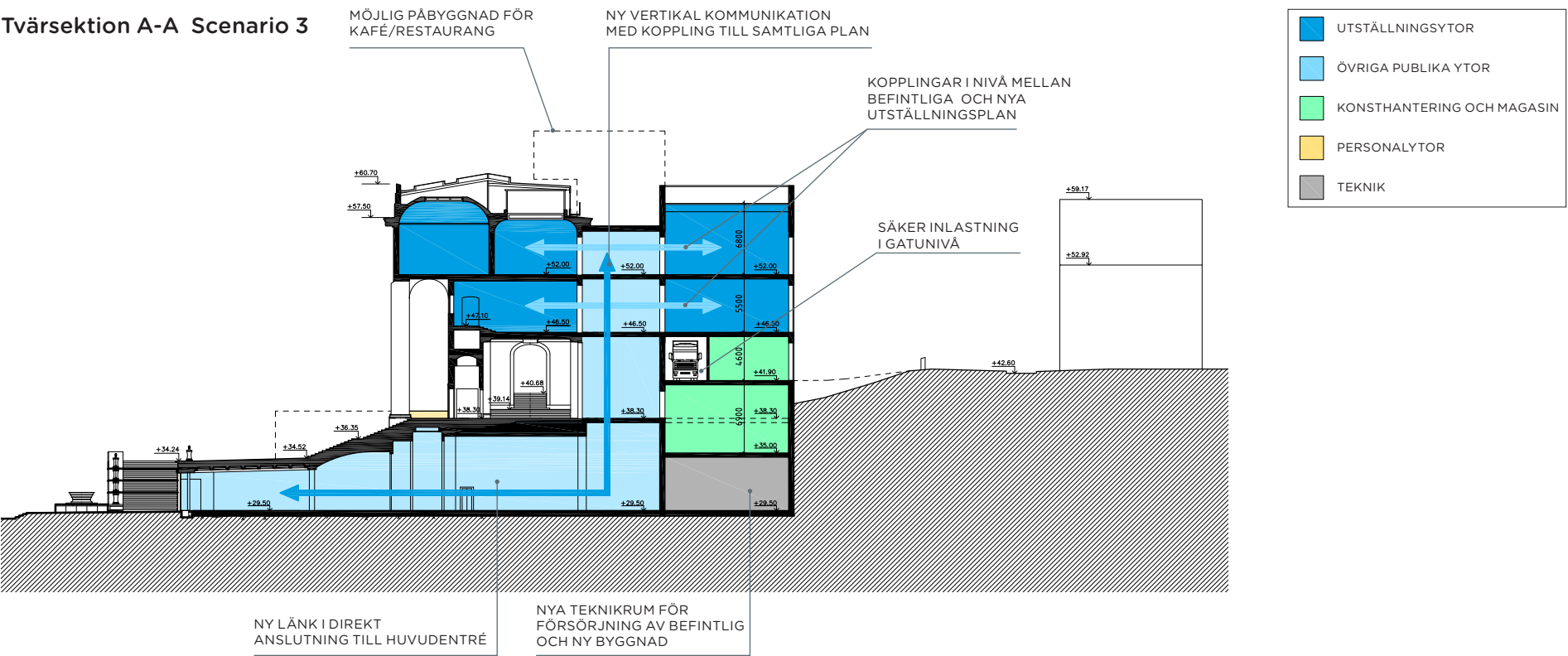
BTA tillbyggnad enligt scenario 3

Dispositionsskisser

Befintlig tvärsektion A-A

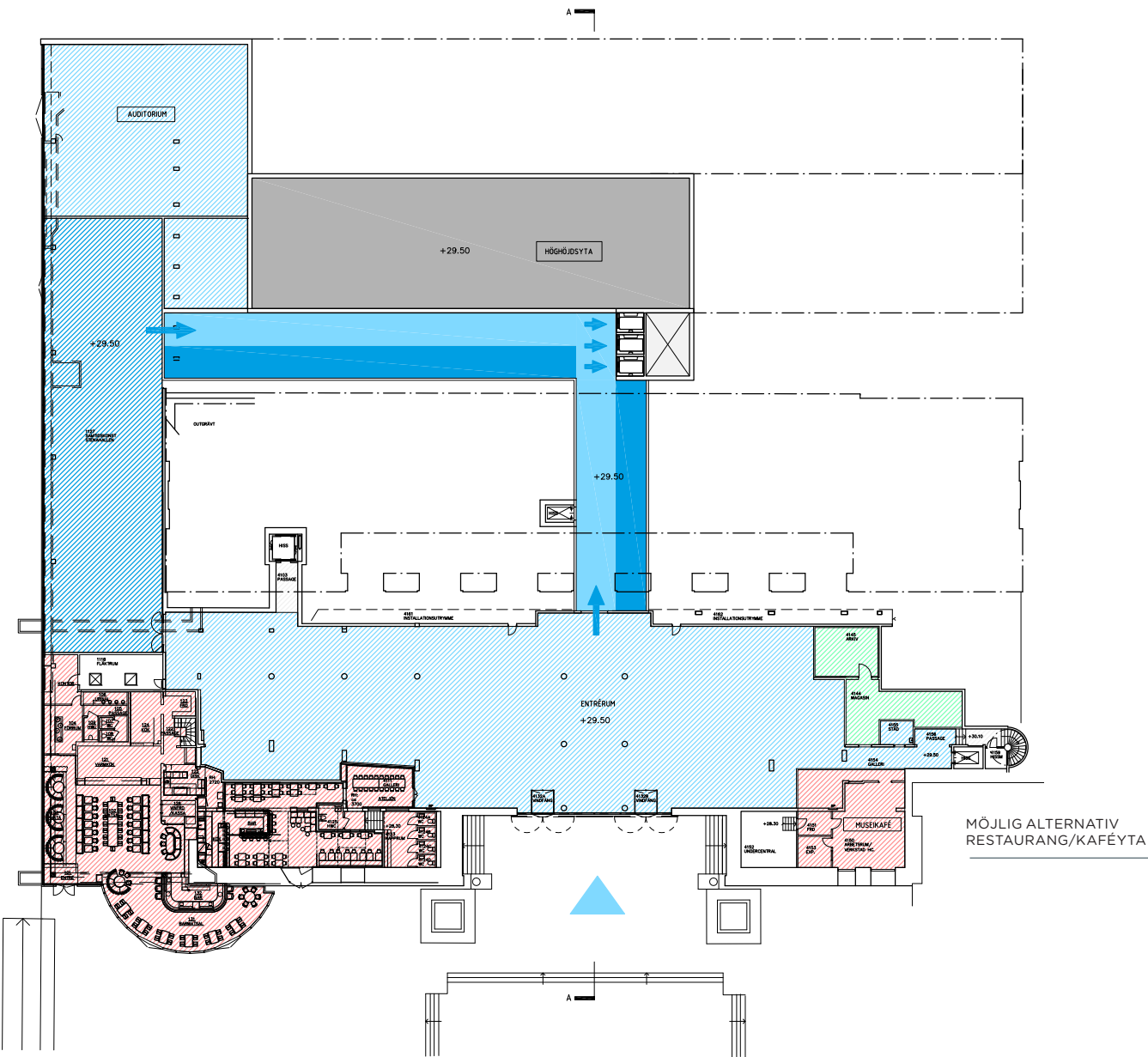

Tvärsektion A-A Scenario 3

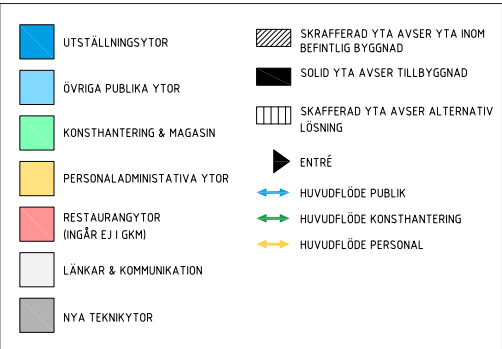
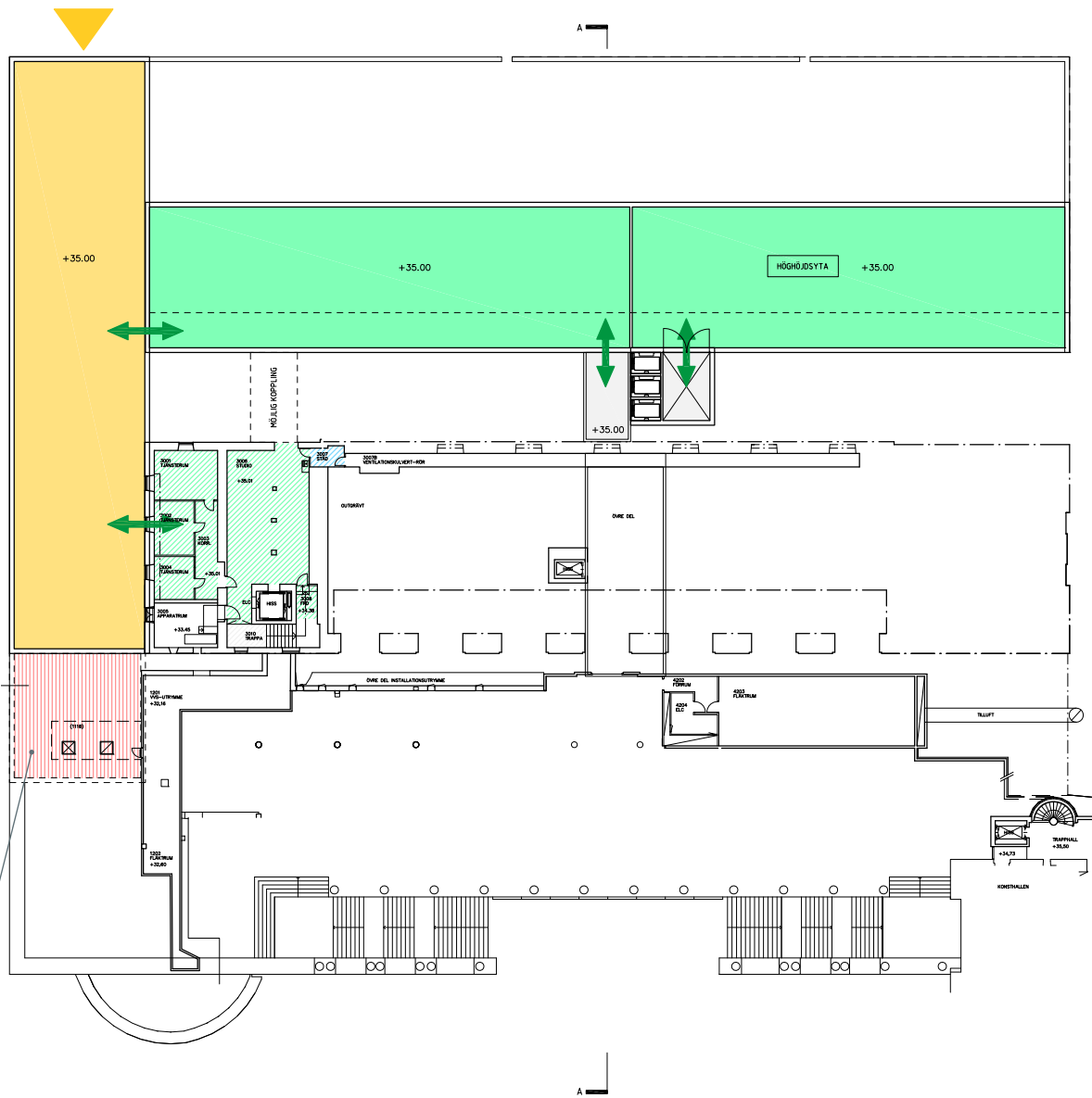

Scenario 3

Plan 2
Nivå +29,500

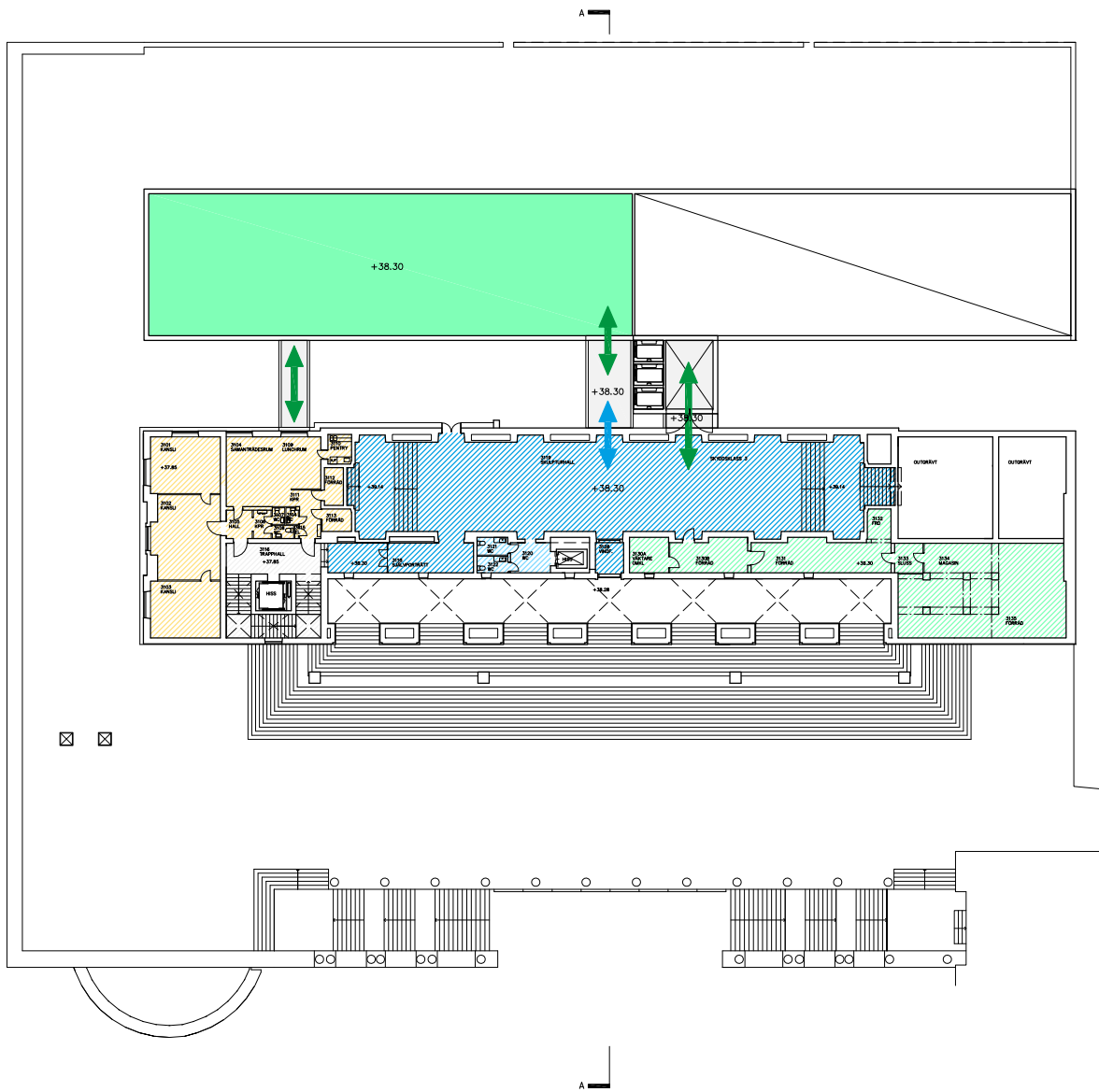

Plan 3
Nivå +35,010

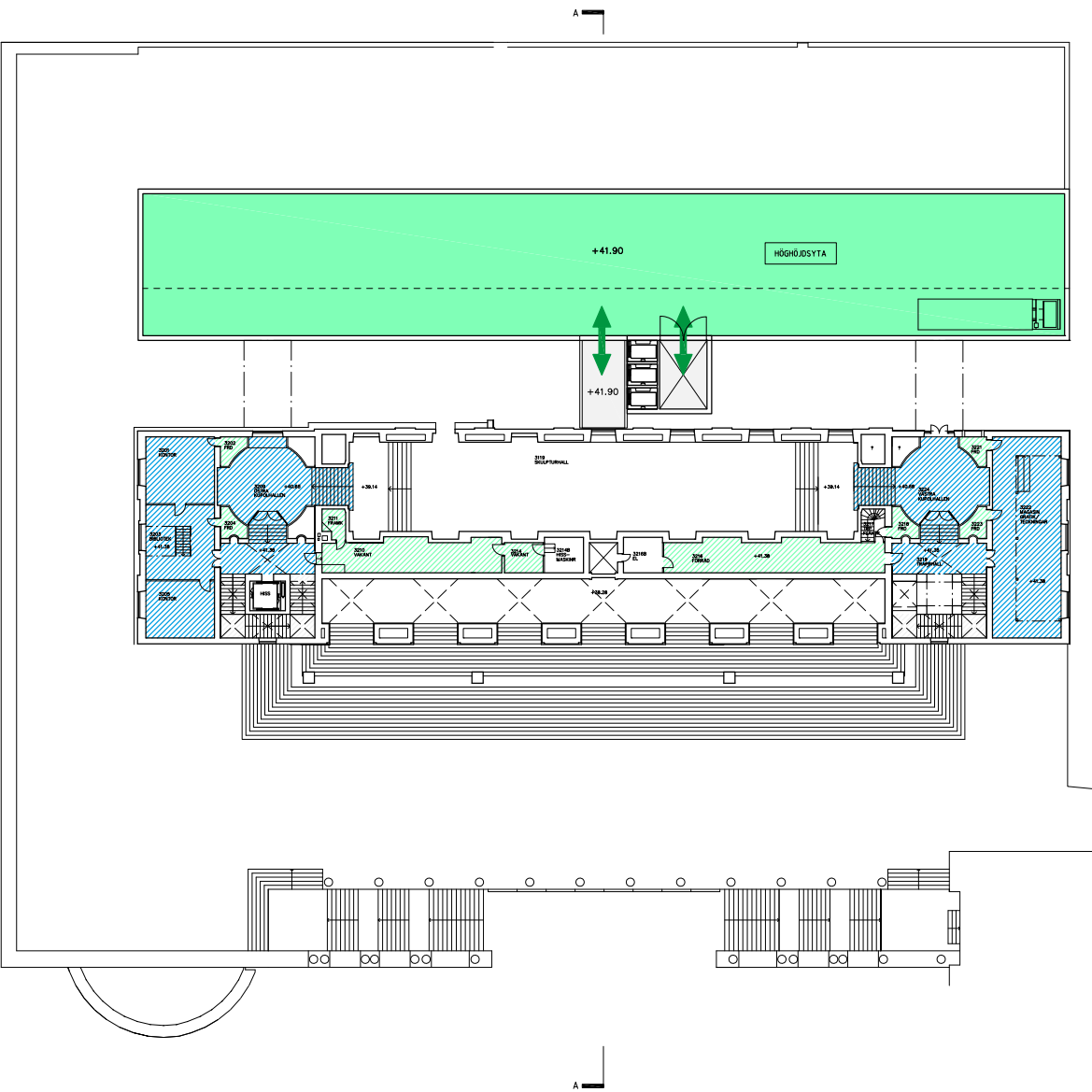

Scenario 3

Plan 3,5
Nivå +37,850, +38,300

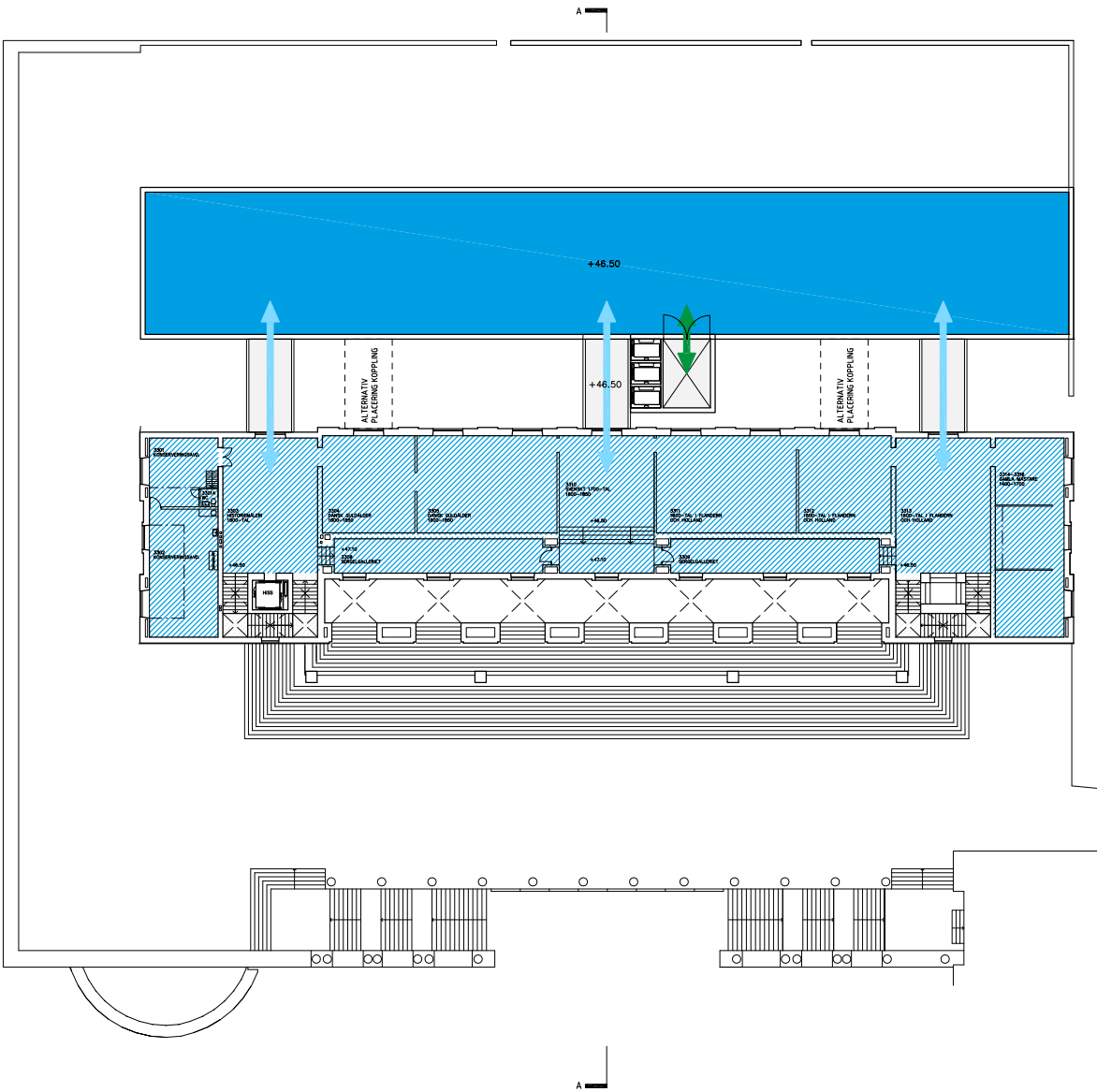
Plan 4
Nivå +40,680, +41,380

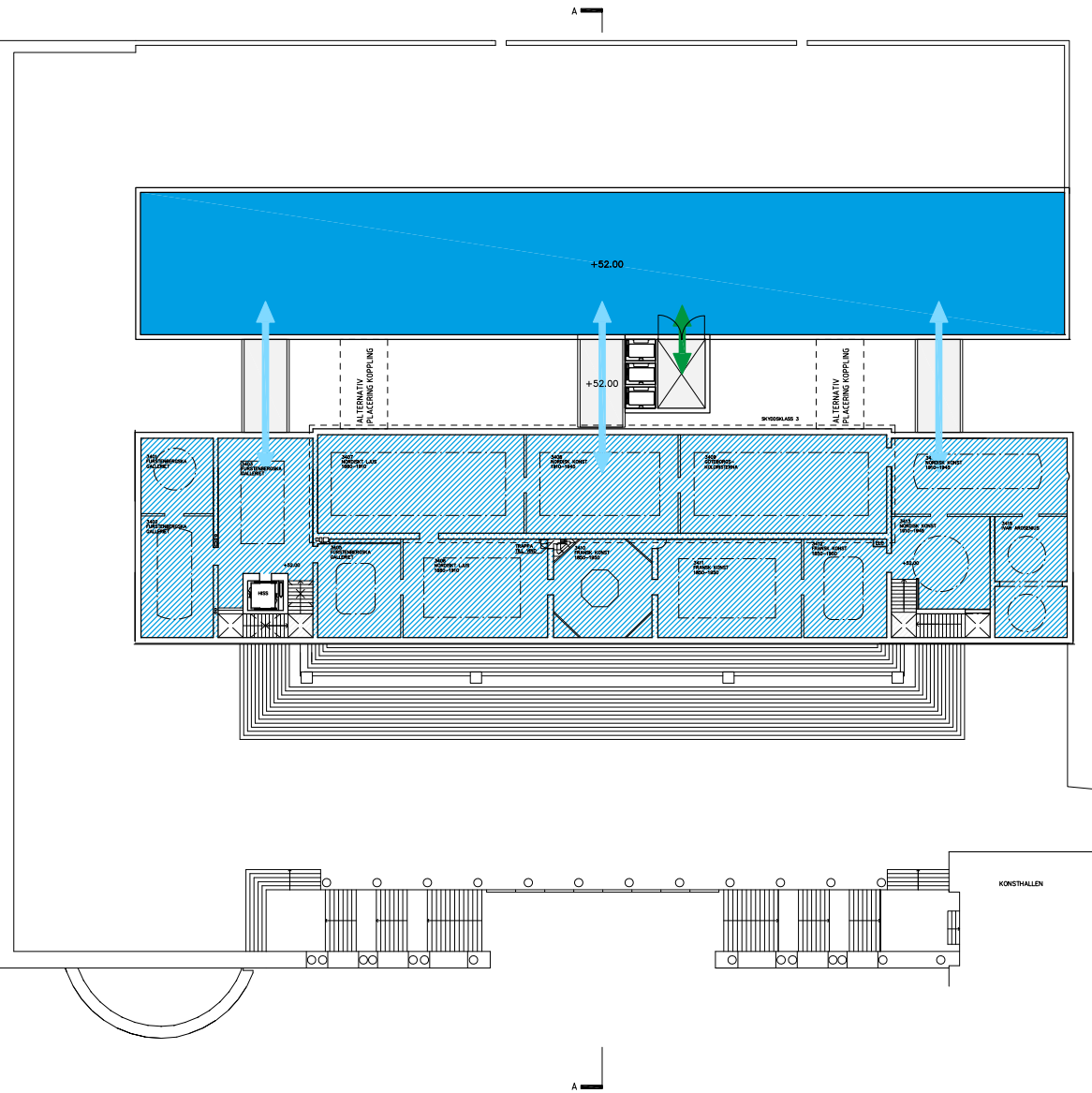
	UTSTÄLLNINGSYTOR		SKRAFFERAD YTA AVSER YTA INOM BEFINTLIG BYGGNAD
	ÖVRIGA PUBLIKA YTOR		SOLID YTA AVSER TILLBYGGNAD
	KONSTHANTERING & MAGASIN		SKAFFERAD YTA AVSER ALTERNATIV LÖSNING
	PERSONALADMINISTRATIVA YTOR		ENTRÉ
	RESTAURANGYTOR (INGÅR EJ I GKM)		HUVUDFLÖDE PUBLIK
	LÄNKAR & KOMMUNIKATION		HUVUDFLÖDE KONSTHANTERING
	NYA TEKNIKYTOR		HUVUDFLÖDE PERSONAL

Scenario 3

Plan 5
Nivå +46,500, 47,100

Plan 6
Nivå +52,000

UTSTÄLLNINGSTOR	SKRAFFERAD YTA AVSER YTA INOM BEFINTLIG BYGGNAD
ÖVRIGA PUBLIKA YTOR	SOLID YTA AVSER TILLBYGGNAD
KONSTHANTERING & MAGASIN	SKRAFFERAD YTA AVSER ALTERNATIV LÖSNING
PERSONALADMINISTRATIVA YTOR	ENTRÉ
RESTAURANGYTOR (INGÅR EJ I GKM)	HUVUDFLÖDE PUBLIK
LÄNKAR & KOMMUNIKATION	HUVUDFLÖDE KONSTHANTERING
NYA TEKNIKYTOR	HUVUDFLÖDE PERSONAL

Alternativa kopplingslägen mellan befintlig byggnad och tillbyggnad plan 5 och 6

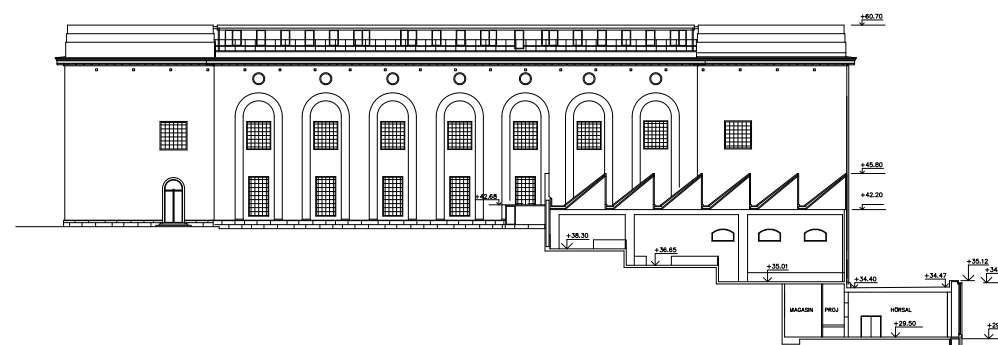
Förstudien har undersökt placeringslägen för de välbehövliga kopplingarna mellan nybyggnad och de befintliga utställningsplanen (5 och 6). Två alternativ finns framtagna, båda alternativen ger en stor antikvarisk påverkan.

Alternativ A

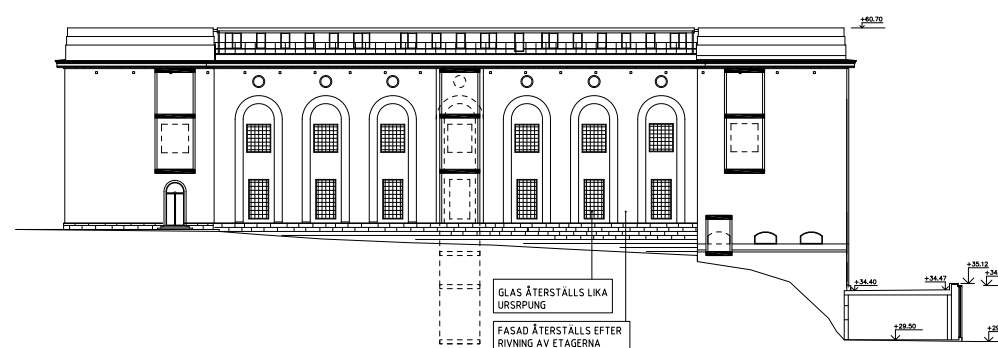
Detta alternativ ger ett mycket bra föde för besökarna, exempelvis genom att kopplingen kan bli synlig från de befintliga trapphusen. I detta föreslagna läge begränsas ingreppen i sydfasadens stora valvbågar. Förslaget ger dock större interiöra konsekvenser, i synnerhet för Fürstenbergiska galleriet på plan 6.

Alternativ B

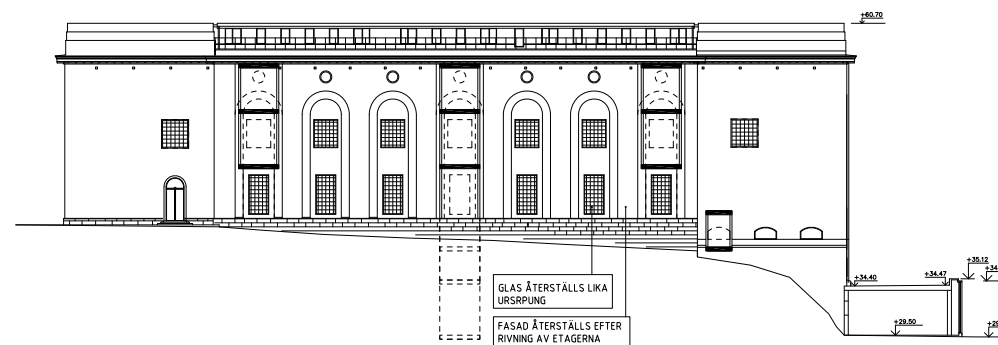
Detta alternativ för kopplingar mellan nybyggnad och befintlig museibygnad medför en mer skonsam hantering av interiören, eftersom Fürstenbergiska galleriet inte påverkas. Dock uppnås inte samma goda flöde för besökarna. Exteriört behålls mer av byggnadens ursprungliga volym utmot gavlarna.

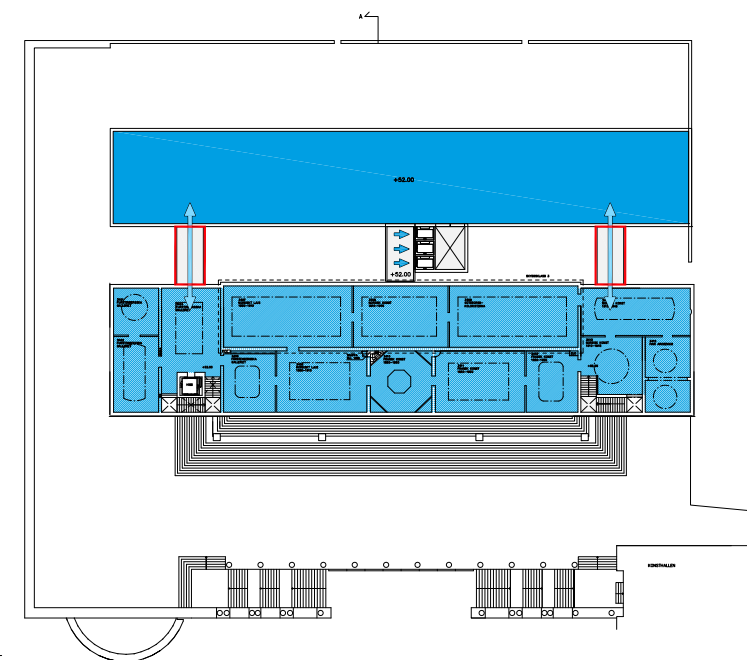
BEFINTLIG FASAD MOT SÖDER

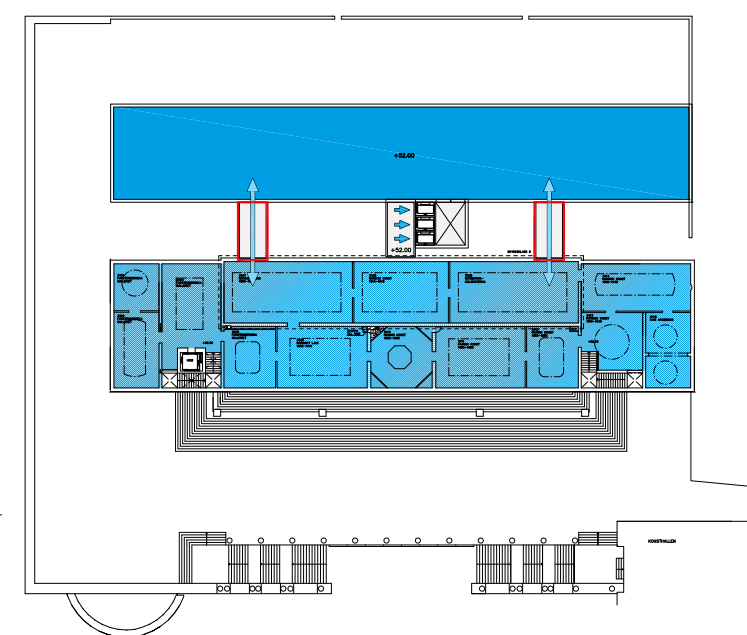
KOPPLINGSLÄGEN - ALTERNATIV A

KOPPLINGSLÄGEN - ALTERNATIV B

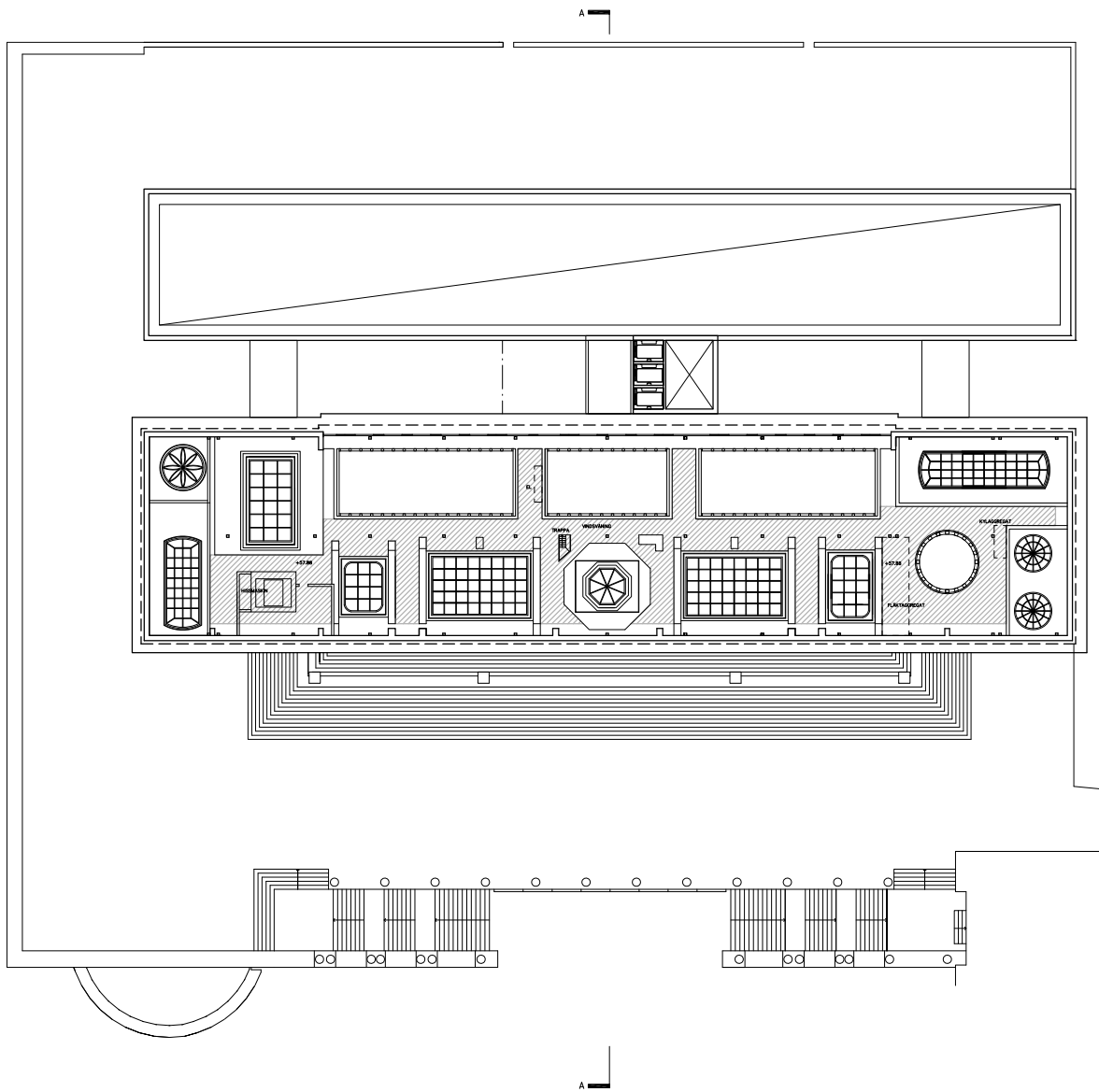

KOPPLINGSLÄGEN PLAN 6 - ALTERNATIV A

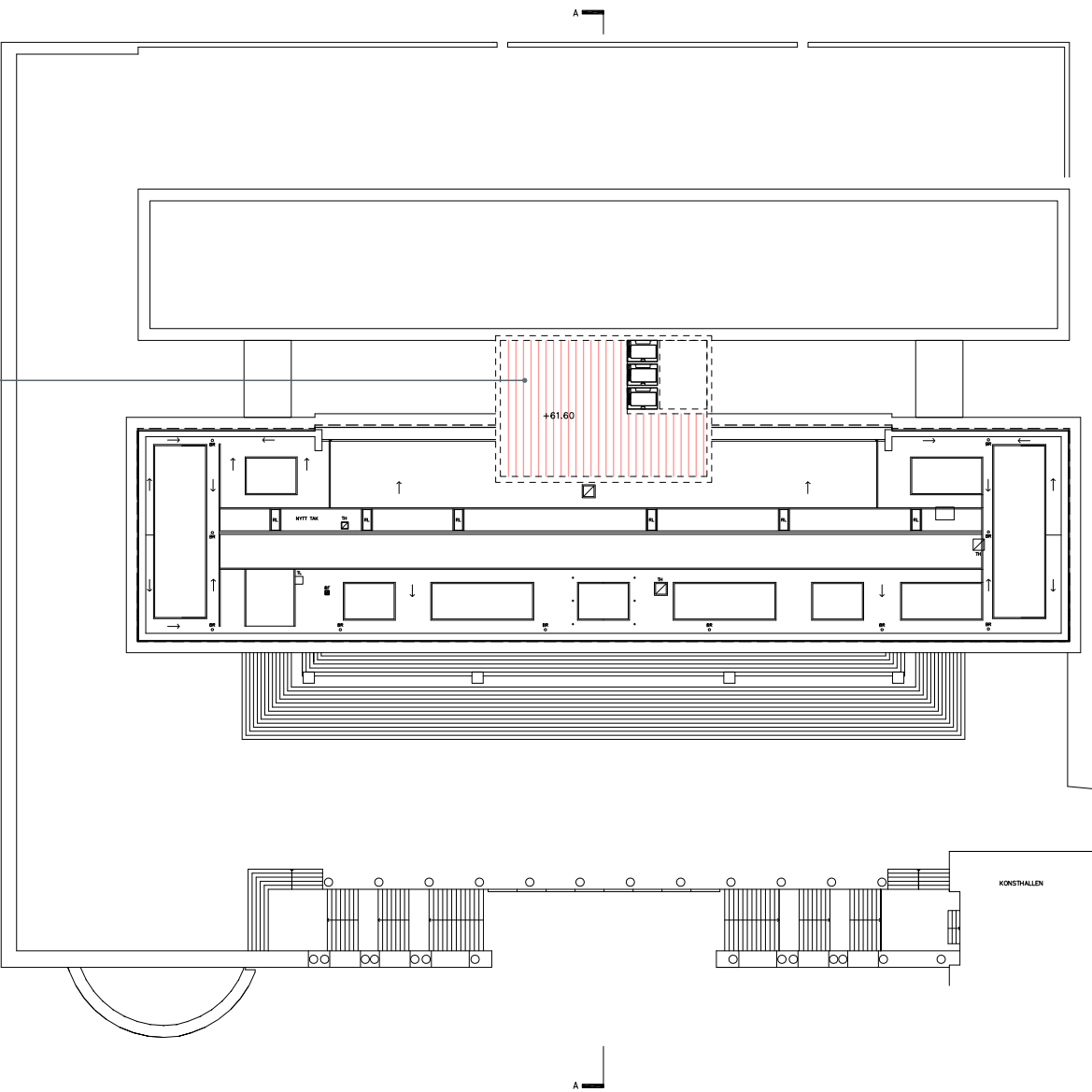
KOPPLINGSLÄGEN PLAN 6 - ALTERNATIV B

Plan 7
Nivå +57,880 Vindsplan

MÖJLIG
ALTERNATIV
RESTAURANG/
KAFÉYTA

Takplan

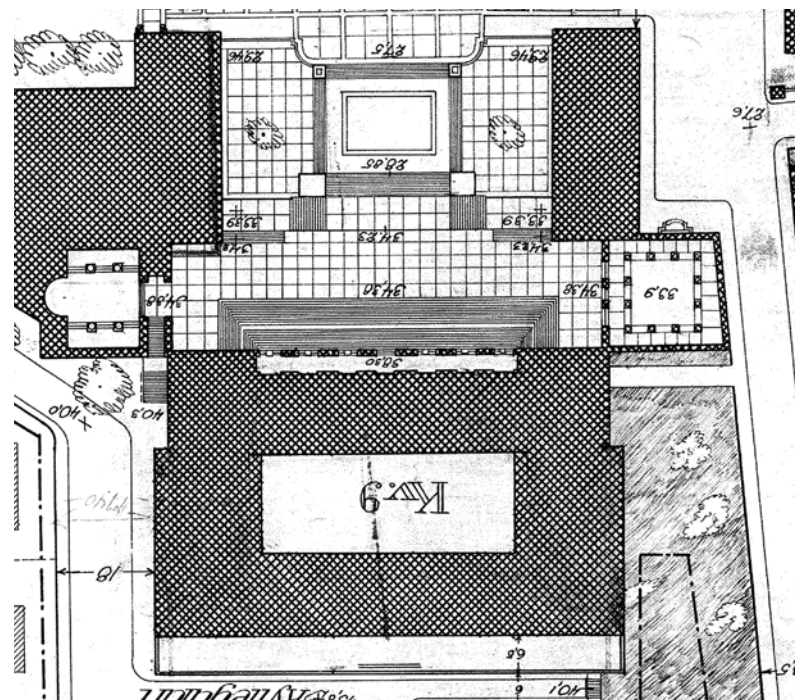
UTSTÄLLNINGSYTOR	SKRAFFERAD YTA AVSER YTA INOM BEFINTLIG BYGGNAD
ÖVRIGA PUBLIKA YTOR	SOLID YTA AVSER TILLBYGGNAD
KONSTHANTERING & MAGASIN	SKAFFERAD YTA AVSER ALTERNATIV LÖSNING
PERSONALADMINISTRATIVA YTOR	ENTRÉ
RESTAURANGYTOR (INGÅR EJ I GKM)	HUVUDFLÖDE PUBLIK
LÄNKAR & KOMMUNIKATION	HUVUDFLÖDE KONSTHANTERING
NYA TEKNIKYTOR	HUVUDFLÖDE PERSONAL

Kommentarer till tillbyggnadsförslag

Att bygga till Göteborgs konstmuseum är på intet sätt enkelt. Platsen, byggnaden, tidigare förändringar och äldre intentioner påverkar möjligheten för en tillbyggnad. Arkitekterna och antikvarierna har i följande avsnitt fått möjlighet att kommentera tillbyggnadsförslaget.

Arkitekturhistorisk kommentar

Redan vid tiden för tävlingen om Götaplatsen var hela området på höjden avsatt för museet. När planerna för museet låg klara ritades 1921 en stadsplan som förutom det därefter byggda huset, fastställde byggrätten för en expansion bakåt likt tävlingsprogrammet. I dess illustrationsplan tecknas det byggda husets konturer samt en kringbyggd gård på baksidan. Flyglarna är anläggningens bredaste byggnader, medan den södra längan har samma bredd som Skulpturhallen. En 6,5 meter bred parkremsa är lämnad obebyggd mot Skyttegatan, det vill säga 12,5 meter som det kortaste avståndet mellan fasaderna. Bengt Lidnersgatan föreskrivs som en 18 meter bred gata.

ILLUSTRATIONSPLAN FRÅN 1921 (KARTA 1480K-II-729)

Vi vet inget om de tänkta höjderna på tillbyggnadsdelarna. Av de omsorgsfulla bilder som gjordes till tävlingens två faser framgår dock att gården var ett mycket prioriterat rum. Här fanns också möjlighet att skapa det intima och soliga uterum som kunde komplettera den öppna och nordvända Götaplatsen. Byggnadernas höjder bör rimligtvis ha utformats med detta i åtanke.

FÖRSLAG TILL GÅRDENS UTFORMNING. ARES 1917.

Göteborgs konstmuseum är ett huvudnummer inom nyklassicismen. Dess rörelsemönster skapar en större rumslig intensitet än till exempel artonhundratalets planlösningar som snarare byggde på långa, raka axlar, eller för den delen modernismens öppna rums-samband. 1968 års tillbyggnad har ett klart och logiskt rörelse-schema i sig själv, men dess relationer till såväl huvudbyggnaden som Götaplatsen är svaga. Dessa sidoordnade kopplingar har bidragit till att tillägget inte fungerat som tänkt. Etagerorna har dessutom blockerat möjligheterna till additioner i byggnadens fulla höjd i dess sydöstra del. Den glasade Stenahallens exteriör står i välfungerande kontrast till slutenheten i tjugotalets anläggningar, men Etagerorna är inget motsvarande tillskott till miljön på museets baksida.

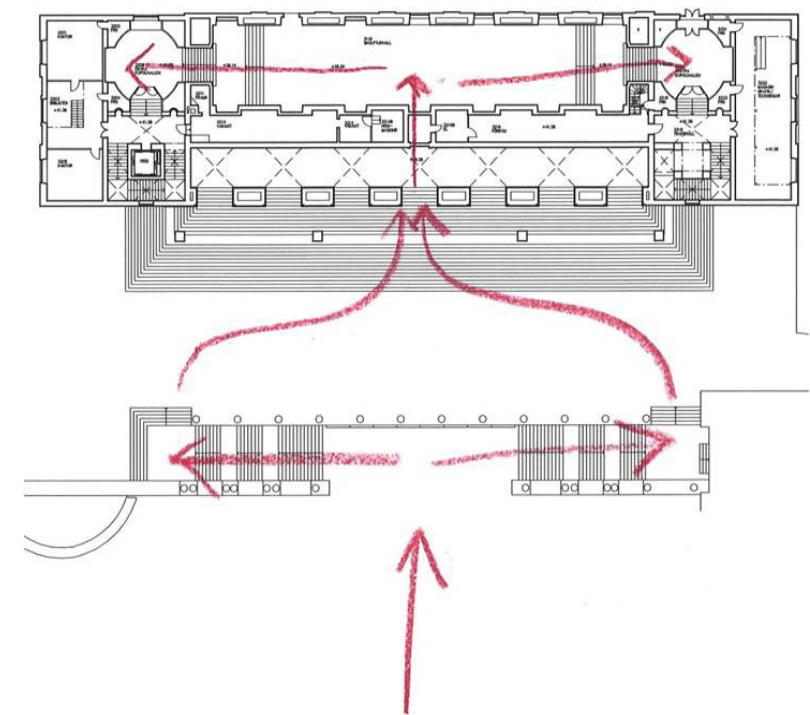
I konstmuseet rör man sig, liksom i tjugotalets främsta miljöer över huvud taget, företrädesvis i T-korsningar. Rörelserna i plan mynnar ofta mot en vägg, där besökaren måste välja höger eller vänster. Den ursprungliga huvudentrén mitt på byggnadens långsida ledde besökaren rakt in i Skulpturhallen. Besökaren får då välja att gå till vänster eller till höger. I Oktagonerna viker rörelsen på nytt av vinkelrätt. I ett tillbyggt museum skulle det här också erbjudas ett val – vänster eller höger. Också trapporna är ordnade i vinkelräta riktingsändringar. Principen återkommer också högre upp i huset.

En ny byggnad kommer att förändra miljön i Lorensbergs villastad. Det är viktigt att denna får en utformning så att den uppfattas som ett tillskott. Museets nuvarande baksida utformades för att fungera

såväl som en ytterfasad som en gårdsfasad. Det måste ställas minst lika höga krav på den byggnad som kommer att närma sig villastaden. Samtidigt bör karaktären av baksida behållas, så att inte balansen mot huvudfasaden förskjuts.

1996 års tillbyggnad har en betydligt starkare relation till Götaplatsen, men innanför entrén finns inget av ursprungsarkitekturs klarhet och tydlighet. Den långa inre trappan upp till Skulpturhallen bjuder ett allt för stort motstånd för att fungera som den självklara rörelsen vidare. Det blir i stället de oklara kopplingarna åt sidorna som tar över. Båda tillbyggnaderna har misslyckats med sin föresats att göra museet mer tillgängligt. Tekniken finns där, men inte arkitekturen.

För att en ny byggnad inte ska riskera att hamna i liknande problem som tidigare om- och tillbyggnader, bör huvudentrén mot Götaplatsen få en så prominent karaktär som platsen och uppgiften kräver. 1996 års öppning klarar denna uppgift, men andra lösningar är möjliga. Promenaden från huvudentrén och in i museet utformas med respekt för museibesökarens behov av en värdig entré. Rymd, dagsljus och tydliga rörelsemönster har där central betydelse.

RÖRELSEMÖNSTER I URSPRUNGS BYGGNADEN

Antikvarisk kommentar

Göteborgs konstmuseum från 1923 är en kulturhistoriskt mycket värdefull byggnad som är välbevarad exteriört och interiört. Vid alla typer av förändringar måste stor hänsyn visas såväl den enskilda byggnaden som det värdefulla stadsbyggnadssammanhang byggnaden ingår i. Även senare tillägg har ett värde, i synnerhet Rune Falks glasarkitektur utmed Fågelsången.

Framtida upprustning och förbättringar av ytskikt och installationer kommer att få antikvariska konsekvenser, men trots osäkerheter kring exakt omfattning i detalj bedöms det fullt möjligt att hitta lösningar som tar hänsyn till de kulturhistoriska värdena. De stora knäckfrågorna ur kulturhistorisk synpunkt är framför allt hanteringen av utrymning i befintlig byggnad från 1923 samt tillbyggnaden mot söder. En tillbyggnad ses inte som utesluten ur antikvariskt perspektiv, men det ställer höga krav på material, utformning, höjd, utbredning, proportioner och placering. Utgångspunkten måste vara den idag befintliga byggnaden och dess specifika kvaliteter, vilka är oberoende av tidigare planer på tillbyggnader. Det finns idag inte utrymme eller arkitektoniska möjligheter att förverkliga 1920-talets intentioner. En tillbyggnad kan inte betraktas som något som fullbordar ett ofullbordat projekt.

I samtliga framtagna scenarier bedöms tillbyggnadens höjd vara för hög, vilket får konsekvensen att den ursprungliga byggnadens södra fasad inte längre kommer vara synlig från söder, den förpassas till en gårdsfasad. Även avståndet mellan befintlig byggnad och tillbyggnad är en viktig antikvarisk aspekt. Tillbyggnadens storlek kommer också innebära en stor påverkan på mötet mellan de två känsliga stadsrummen - Götaplatsen och Lorensbergs villastad. Tillbyggnadens höjd bör därför hållas nere så att den södra fasaden fortsatt är synlig från Lorensbergs villastad. Ur antikvariskt perspektiv är en smalare tillbyggnad att föredra (scenario 2 och 3) för att uppnå en gårdsmiljö från vilken den äldre byggnaden kan upplevas. En förutsättning är dock att tillbyggnaden upprätthåller ett så stort respektavstånd till den äldre byggnaden så att sydfasadens monumentalitet blir möjlig att uppleva från den nya gårdsbildningen. Dessutom måste tillbyggnaden arkitektoniskt underordna sig huvudbyggnaden och inordna sig i Lorensbergs villastad.

I samtliga scenarier sker en dockning mellan tillbyggnad och huvudbyggnad för att i befintlig byggnad uppfylla moderna brand- och utrymningskrav samt lösa logistik och flöden på ett bättre sätt. Detta är svårt eftersom det påverkar såväl den södra fasadens karaktär som den värdefulla interiören. Avvägningar måste göras då den bästa placeringen exteriört innebär störst påverkan interiört, och tvärt om. Generellt är det svårt att ta upp nya öppningar i fasaden på grund av de stora förändringar det medför för den välbevarade och kulturhistoriskt mycket värdefulla interiören. Det är av stor vikt att; 1) dockning inte sker in i Fürstenbergskas galleriet 2)

att antalet pådockningspunkter minimeras för att värna gårdsmiljön och interiören 3) att principer för gestaltning och möten upprättas. I vidarutvecklingen av scenario 3 redovisas en vision om en tillbyggnad på konstmuseets tak. Detta förändrar byggnadens symmetriska formspråk som en kubisk tegelvolym där taket underordnar sig fasaden.

I scenario 3 redovisas en påbyggnad på Stenasalen. Denna kommer att förta Rune Falks tanke om att avsluta Götaplatsen mot öst där hallen utgör en förlängning av platsbildningen, vilket inte bedöms som antikvariskt godtagbart. Påbyggnaden ses dock som möjlig om den endast utförs söder om den ursprungliga byggnaden från 1923.

Målsättningen är att den ursprungliga byggnaden från 1923 ska bevaras intakt så långt det är möjligt samtidigt som den uppdateras för att uppfylla moderna krav.

För att uppfylla kraven kommer sannolikt vissa förändringar i den ursprungliga byggnaden att behöva göras för att säkerställa att verksamheten ska kunna finnas kvar i byggnaden. Göteborgs konstmuseum har en snart hundraårig obruten tradition som konstmuseum och kontinuiteten i användningen som konstmuseum är därmed en central del i konstmuseets kulturhistoriska värde. Vid framtida förändringar måste dessa värden, byggnadens kulturhistoriska värden och värdet i verksamheten, ställas i relation till varandra och förenas på bästa möjliga sätt.

Teknik

Geoteknik

Sweco *Civil* har utrett de geotekniska frågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-05-07.

- Koordinatsystem och höjdsystem
- Geoteknisk översikt
- Äldre geotekniska undersökningar
- Geotekniska förhållanden
- Sättningar
- Stabilitet
- Rekommendation nybyggnad

Bergteknik

Sweco *Enviorment* har utrett de bergtekniska frågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-09-28.

- Geologi i området för planerad tillbyggnad
- Scenarier
- Bergarbeten
- Förbindelsegång under befintlig byggnad
- Byggledning
- Hydrologi
- Risker

Konstruktion

VBK *Konsultande ingenjörer* har utrett de byggnadstekniska frågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-09-28.

- Befintlig byggnad - brister och möjligheter
- Livslängdsklass tillbyggnad
- Lastförutsättningar tillbyggnad
- Tillbyggnadsscenario 1
- Tillbyggnadsscenario 2
- Tillbyggnadsscenario 3

Säkerhet

En rapport och utredning gällande säkerhet är framtagen i förstudien, den är sekretessbelagd och finns därför inte bilagd förstudiehandlingen.

VVS

WSP *Sverige* har utrett VVS-frågor i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-09-25.

- Systemuppbyggnad
- Tappvattensystem
- Avloppssystem
- Kylsystem
- Värmesystem
- Luftbehandlingssystem
- Styr- och övervakningssystem
- Plan 5 och 6 befintlig byggnad
- Scenario 1
- Scenario 2
- Scenario 3

El/tele/data

Sweco *Systems* har utrett el- och telesystem frågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-10-05.

- El- och telesystem
- Kanalisationssystem
- Kraftförsörjning
- Belysningssystem och ljussystem
- Strömställare, uttag mm
- El- värmesystem
- Motordriftsystem
- Telesystem
- Brandlarmsystem
- Utrymningslarmsystem
- Inbrottslarmsystem och överfallslarm
- Entré- och passerkontrollsystem
- Nödsignalsystem
- System för spänningsutjämning och elektrisk separation
- Åskskyddssystem
- Transportsystem

Brandskydd

FSD har utrett de brandtekniska frågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-09-29.

- Brandtekniska förutsättningar
- Utrymning
- Ytskikt
- Brandcellsgränser
- Ventilationsbrandsklass
- Brandskydd av bärverk
- Magasin
- Teknikrum
- SBA
- Brandfarlig vara
- Förstudie scenario 1-3

Miljö

Hifab har utrett de miljöfrågorna i förstudien. Rubrikerna från deras rapport finns nedan, för detaljer se bilagd rapport dat 2015-09-25.

- Genomförande och upplägg
- Sammanställning över förslag på krav enligt miljöbyggnad
- Definitioner enligt miljöbyggnad
- Förutsättningar och krav för konstmuseet

- Bilaga 1 – Energistatistik
- Bilaga 2 – Fuktinventering och termografering
- Bilaga 3 – Radon
- Bilaga 4 – Asbest i tak i Etagerna

Miljöambition

Det finns en uttalad ambition att en om- och/eller tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum ska byggas miljömässigt och energismart. Syftet med att inordna projektet i en miljöklassning är att minimera miljöpåverkan och säkerställa en god inomhusmiljö. Att bygga på detta sätt innebär att föreskriva sunda material som inte innebär några hälsorisker, vare sig för dem som bygger eller dem som ska bruka byggnaden. Goda möjligheter till närvaro/behovsstyrning av ventilation, värme och belysning bör säkerställas.

Ambitionsnivån för detta projekt ska utreds och kommer bestämmas i ett senare skede.

Ekonomi och genomförande

Preliminär huvudtidsplan

Byggproduktionen beräknas till ca 30 månader. De 30 månader utgör endast byggtid och inkluderar ej verksamhetsinstallationer, inredning och ut/inflyttning. Byggnaden förutsätts vara stängd under ombyggnadstiden.

Nuvarande huvudtider är:	
2016	Beslut om fortsättning (Kommunfullmäktige), framtagande av program inför tävling
2016-2018	Detaljplan
2017	Tävlingsskede, arkitekttävling
2018	Beslut om projektering, projekteringsavtal skrivs
2018	Projekteringsstart
2019	Utflyttning (Kulturförvaltningen och Hasselbladsstiftelsen)
2019	Entreprenadupphandling bygg
2020	Byggstart
2020-2022	Byggproduktion
2022-2023	Inflyttning och driftsättning
2023	Invigning och byggnadens 100 årsjubileum

Entreprenadform

Genomförandeform blir troligtvis en utförandeentreprenad. Partnering som bygger på en hög grad av samverkan mellan byggherre, konsulter och med en tidigt upphandlad entreprenör kan även bli aktuell.

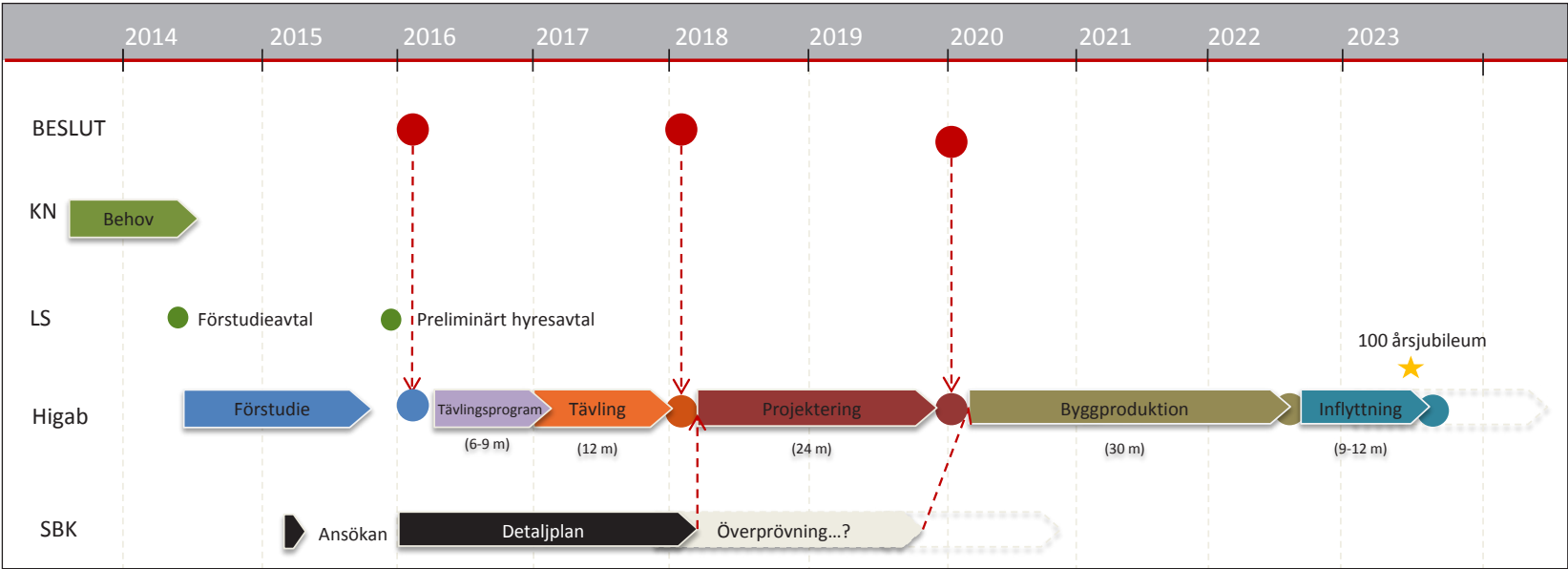
Investeringskostnad

Projektets investeringskostnad för scenario 3 bedöms till ca 725 miljoner i kostnadsläge t o m 2023-01.

Fördelat på:	
Produktionskostnad	510 Mkr
Kostnadsstegring	95 Mkr
Projektosäkerhet (20 %)	120 Mkr

Scenario 1 bedöms till ca 800 miljoner och scenario 2 bedöms till ca 735 miljoner.

För samtliga scenarier är kostnadsfördelningen ca 50 % tillbyggnad och 50 % ombyggnad.

PRELIMINÄR HUVUDTIDSPLAN

Kostnadsnivå

Kostnadsberäkningen omfattar produktionskostnaden för om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum. Kostnader för lös inredning och verksamhetsspecifik utrustning, samt mervärdesskatt ingår ej.

Kostnadsstegringen t o m 2023-01 beräknas till ca 95 miljoner. Kostnadsberäkningen har baserats på förstudieunderlag daterat 2015-10-01. Byggstart har förutsatts till 2020 och byggproduktionen till 30 månader. Kostnadsnivå förutsätter att beslut om projektstart tas kvartal 1 2016. Försenat beslut innebär att projektkostnaden ökar med 20-25 miljoner årligen.

Det är många stora byggprojekt på gång i staden och detta kan påverka tillgången på entreprenörer, eventuell överhettning på marknaden är inte medräknad i kalkylen.

Kalkylen är baserad på utförandeentreprenad eller samordnad entreprenad. Byggnaden förutsätts vara stängd under ombyggnadstiden.

Nyckeltal

Kostnadsnivån för scenario 3 bedöms till ca 40 000 SEK per m² (BTA) i 2015 års kostnadsläge och ca 50 000 SEK per m² (BTA) i 2023 års kostnadsläge.

Kostnadsbärare

I befintligt hus är det hög nivå på byggnadsåtgärderna, bland annat krävs ytskiktrenovering, förbättringar i den tekniska försörjningen samt tillgänglighetsanpassning i känslig miljö.

Den höga nivån på kvalitet och detaljering i tillbyggnaden samt att flera plan är under mark är kostnadsdrivande. I både om och tillbyggnad är det hög rumshöjder. För att länka samman byggnaderna behövs en kommunikationsgång under mark samt ett vertikalt kommunikationspaket till samtliga plan. Utöver detta påverkas materialvalen i stor utsträckning av de högt ställda säkerhetskraven.

Risker och osäkerheter

En riskinventering för projektet har utförts. Generellt utgör ombyggnaden en något större risk som kan påverka projektets kvalitet, tid och kostnad, än tillbyggnaden som i princip är en fristående nyproduktion.

Det faktum att Göteborgs konstmuseum har mycket höga kulturvärden och är ett blivande byggnadsminne ställer mycket stora krav på genomförande och utgör en risk i det fortsatta arbete vad gäller tider och kostnader. I samband med den fortsatta projekteringen av ombyggnaden, kan ny information mycket väl framkomma som påverkar kostnadsbedömningen t.ex. information om bjälklagens konstruktion, kanalisation och byggteknisk status.

Andra risker att hantera i det fortsatta arbetet är i hög grad kopplade till beslutsgången i beslutsprocessen och andra externa myndighetsbeslut inklusive bygglov med mera.

Vad gäller tillbyggnaden finns det risk för överklagande av detaljplan då lokalprogrammet inte ryms inom gällande detaljplan. I huvudtidsplanen finns tid för detaljplaneeförande och överklagande av detaljplan med.

Trots att detaljplansförfarandet och tävlingsskedet ligger parallellt med projekteringskedet, finns det risk att projektet kan resultera i en fördröjning.

En annan risk som kan påverka projektets kvalitet, tid och kostnader är marknadsläget när upphandlingar av entreprenader ska utföras.

Nedan sammanfattas identifierade risker och osäkerheter som kan påverka projekts genomförande, kvalitet, tid och kostnader och som bör utredas och säkerställas i nästa skede.

Generella risker

- Fördröjning i beslut om genomförande
- Många stora byggprojekt på gång i staden vilket kan påverka prisnivån
- Ökade program- eller verksamhetskrav och utökning av åtgärder i framförallt befintligt hus
- Risk för överklagande av bygglov, eventuellt även överklagande av detaljplan
- Genomförande och myndighetstillstånd av ombyggnadsåtgärder i befintligt hus i delar med höga varsamhetskrav, även exteriöra förändringar i samband med tillbyggnaden
- Etablering på ett begränsat område
- Fast konst skadad under byggtiden
- Brand, inbrott, sabotage under byggtiden

Grundläggning/ Konstruktion

- Okända konstruktionsförhållanden i befintligt hus
- Komplicerad förbindelsegång under befintligt hus
- Komplicerade mark- och sprängningsarbeten

Säkerhet

- Förändrade säkerhetskrav

Projektförutsättningar

Förstudien visar att det går att uppnå de krav som dagens och framtidens besökare och verksamhet har, samt att det går att skapa ett konstmuseum av internationell standard.

För att Göteborgs konstmuseum ska kunna bli ett museum av internationell standard krävs en tillbyggnad som kan svara mot de krav som ställs för inlånade konstutställningar. Nya utställningssalar och konstanteringsytor behövs för att driva en välfungerande museiverksamhet. Utöver detta behövs samlokaliserade personalytor med dagsljus och bra klimat. För att skapa detta krävs en ny detaljplan.

Göteborgs konstmuseum är en ändamålsfastighet, den byggdes för att museiverksamhet skulle bedrivas i byggnaden. Det är därför viktigt att befintligt hus upprustas och byggs om för att verksamhet ska kunna fortsätta att bedrivas.

För att koppla samma byggnaderna krävs en kommunikationsförbindelse under mark och ett vertikalt kommunikationspaket till samtliga plan i båda byggnaderna. Det är viktigt att utställningssalarna i befintligt hus kopplas ihop med de nya utställningsytorna i tillbyggnaden.

Utifrån verksamhetens krav och teknisk genomförbarhet rekommendera förstudien scenario 3. Det ska dock tilläggas att det är komplicerat, speciellt ur ett antikvariskt perspektiv. Antikvarierna bedömer dock att det är fullt möjligt att hitta lösningar som tar hänsyn till de kulturhistoriska värdena och byggnadens starka kontinuitetsvärde vill förstudien ytterligare en gång understryka.

 higab